

Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek

AS, Boshhoekstraat - Maastrichterstraat

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

2019E134

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2019), AS, Boshhoekstraat - Maastrichterstraat, verslag van de resultaten van het bureauonderzoek, HAAST-rapport 2019-24, Bree, D/2019/12654/24

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

© 2019 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

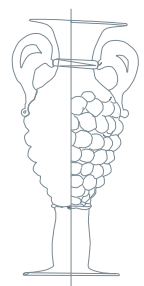
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/24

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Het terrein gefotografeerd op 10/05/2019 van noord naar zuid.

Inhoud

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte
 - 1.1 Administratieve gegevens
 - 1.2 Archeologische voorkennis
2. Onderzoeksopdracht
3. Werkwijze
4. Assessment rapport
 - 4.1 De landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied
 - 4.2 Historische situering
 - 4.3 Archeologische situering
5. Besluit
 - 5.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen
 - 5.2 Advies en afweging van de onderzoeksmethoden
6. Synthese
 - 6.1 Samenvatting gespecialiseerd publiek
 - 6.2 Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek
7. Bibliografie
8. Figurenlijst
9. Bijlagen

1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2019E134
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Provincie	Limburg
Gemeente	AS
Deelgemeente	AS
Site	Boshoekstraat - Maastrichterstraat
Kadastrale gegevens	As, afd 1, sectie B, percelen 259, 258c en 257d
Oppervlakte onderzoeksgebied	4567 m ²
Kadastraal percelenplan	Fig. 2
Topografische kaart	Fig. 3
Begindatum onderzoek	10/05/2019
Einddatum onderzoek	20/05/2019
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

Bounding Box:

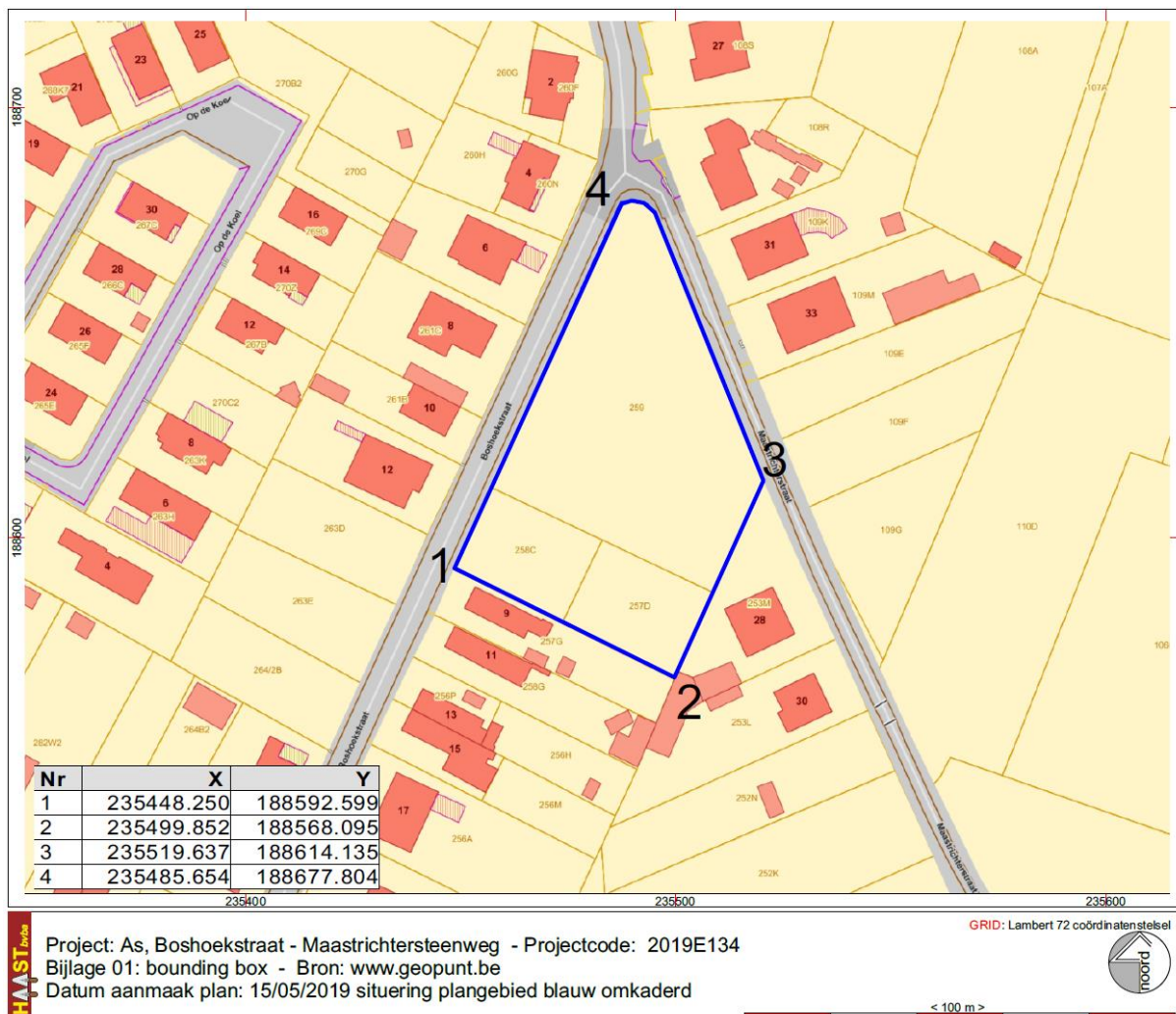

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale ligging: AS, Boshhoekstraat – Maastrichterstraat, afd 1, sectie B, percelen 259, 258c en 257d, oppervlakte: 4567 m²

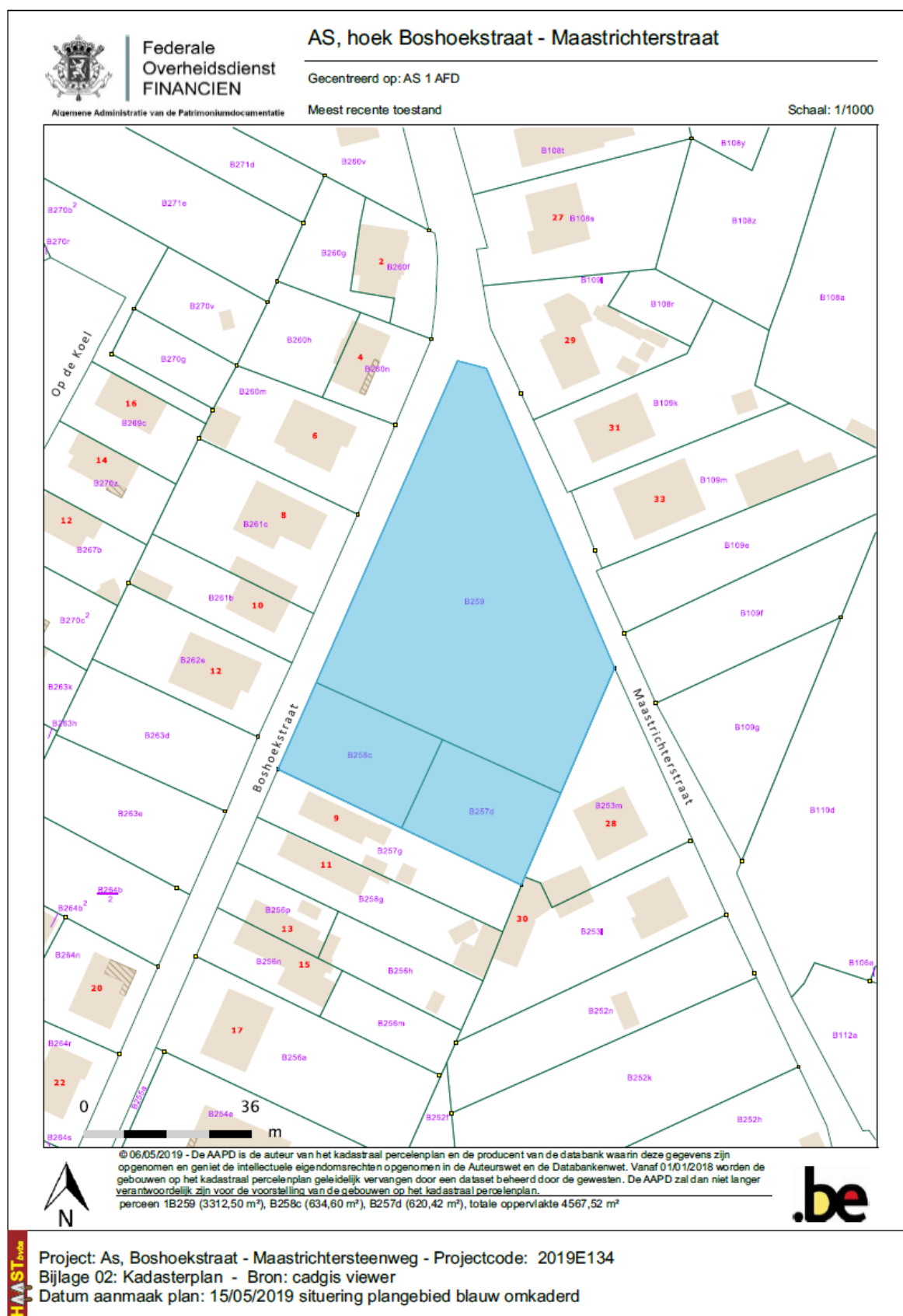

Fig. 2: Situering van het onderzoeksgebied op het kadasterplan, situatie 01/01/2019 (cadgis viewer grand public)

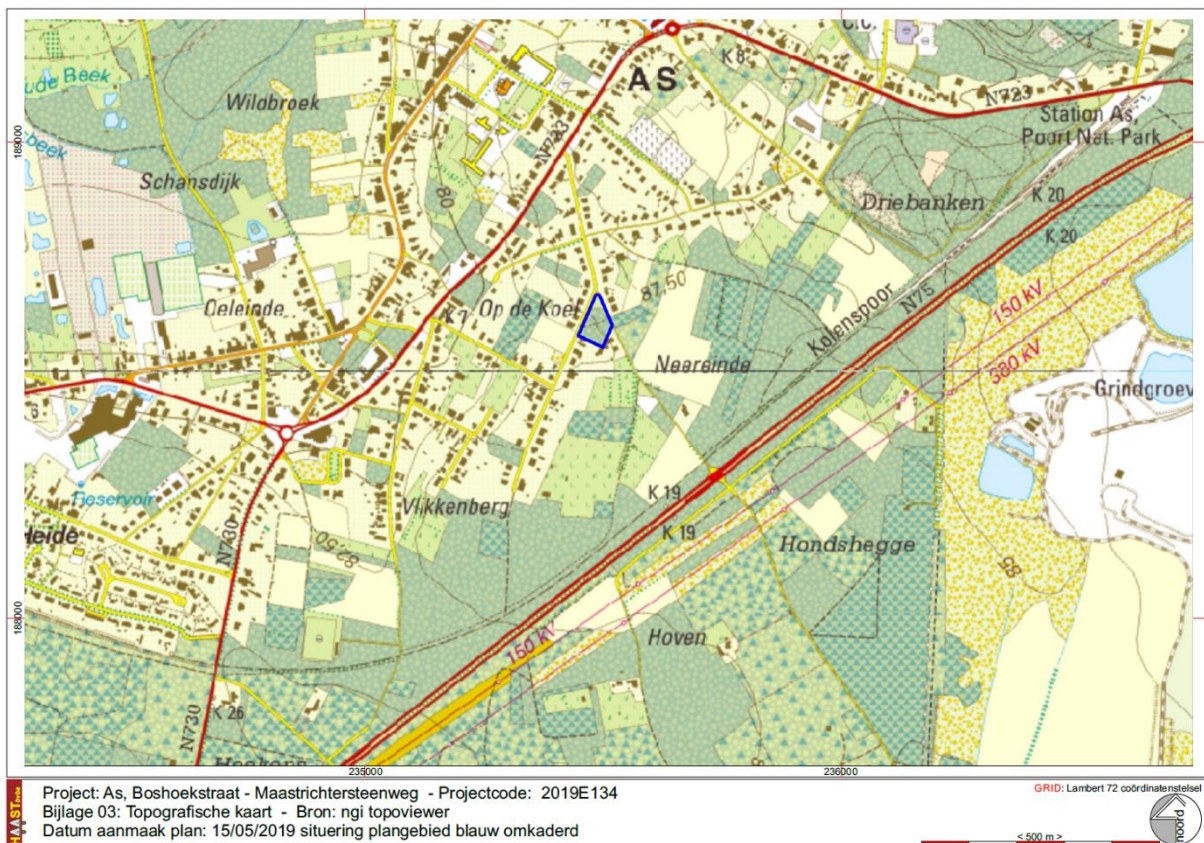

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto opnamejaar 1971 © Geopunt

1.2 Archeologische Voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het projectgebied.

2. Onderzoeksopdracht

Randvoorwaarden

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag tot verkaveling van de percelen As, afd 1, sectie B, percelen 259, 258c en 257d in 7 bouwloten en 2 bis-loten. Het terrein is momenteel voor het overgrote deel dicht bebost. Verder archeologisch onderzoek kan maar uitgevoerd worden na het rooien van de bomen en struiken. Kappen van bomen en struikgewas kan tot maaiveldhoogte. Ontstronken wordt niet toegestaan voorafgaand aan eventueel archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem aangezien dit schade kan toebrengen aan archeologische sporen en andere archeologische erfgoedwaarden. Uitstel van veldwerk is gerechtvaardigd omwille van juridische redenen; er is nog geen machtiging of vergunning voor het kappen van de bomen en het struikgewas.

Fig. 5: zicht het gebied vanuit de Boshoekstraat, opname 10-05-2019

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, en latere wijzigingen,

Overwegende dat,

- de aanvrager van de omgevingsvergunning verkaveling een privaatrechtelijk rechtspersoon is,
- de aanvraag geen betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering,
- de aanvraag geen betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden,
- de percelen waarop de vergunning betrekking heeft niet geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,
- de betrokken percelen niet volledig gelegen zijn buiten woon- of recreatiegebied,
- de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000m² bedraagt,

Dan dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem.

Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringend landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van de evaluatie.

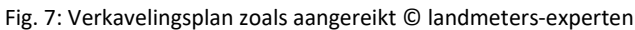
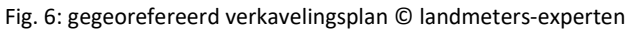
Het bureauonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Beschrijving van de geplande werken

De huidige kadastrale percelen, As, afd 1, sectie B, percelen 259, 258c en 257d, worden verkaveld in 7 bouwloten en 2 bis-loten. Er zijn geen wegeniswerken noodzakelijk noch uitrustingswerken voor nutsleidingen aangezien de bouwloten grenzen aan een uitgeruste weg.

De te creëren kavels zijn bestemd voor de bouw van drie blokken van woningen in half-openbebouwing en één vrijstaande woning.

3. Werkwijze

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied in te kunnen schatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in de bibliografie.

Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische Inventaris geraadpleegd (cai.onroerenderfgoed.be en geo.onroerenderfgoed.be) en de verslagen van eerdere onderzoeken op aanpalende percelen.

Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>. Via geopunt werden de historische kaarten geraadpleegd (Ferrariskaart, Vandermalenkaart, Atlas der Buurtwegen), evenals luchtfoto's van het projectgebied van 1971 tot en met 2018; enkel de betekenisvolle foto's werden in deze studie opgenomen. Via het Cartesiusportaal werden de historische topografische kaarten geconsulteerd, ook hier werden enkel de betekenisvolle kaarten opgenomen. Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid.

Alle gebruikte rasterdatasets werden opgehaald via geopunt.be, [ngi topoviewer](http://ngi.topoviewer.be) en [cadgis viewer](http://cadgis.viewer.be), beschikbaar via de geoloketten van de Federale en Vlaamse overheden. De verwerking van de gegevens en aanmaak van de kaarten voor de archeologienota gebeurde met PYTHAGORAS software en CORELDRAW 18 software.

4. Assessmentrapport

4.1 De landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied

Geografische en topografische situering

Het projectgebied is gelegen ten oostzuidoosten van de kern van de gemeente As op de hoek van de Boshoeckstraat en de Maastrichterstraat. Het terrein is momenteel grotendeels dicht bebost; enkel de meest noordelijke kop van het terrein is een grasveld.

Ten westen op ca 880 m tot 900 meter afstand van het projectgebied stroomt de Bosbeek samen met de Oude Beek; beide beken horen samen en vormen de oude loop van de beek en een bypass naar de Nieuwe Molen aan de André Dumontlaan. Ten noorden van het projectgebied, op ca. 900 m afstand, ligt de Schuttenbeek (Suttenbeek), parallel lopend aan de Schuttenbergstraat en de Ziepstraat. Dit beekje is een zijriviertje van de Bosbeek. De Bosbeek hoort tot het Maasbekken en de stroomrichting is van zuidwest naar noordoost.

Geografisch ligt het projectgebied op het Kempisch Plateau. Op macroniveau ligt het plangebied op de westflank van een helling waarvan de top een lichte heuvelrug vormt die zich uitstrekt van noord naar zuid, ten oosten van het projectgebied. Het gebied is een woonwijk met hoofdzakelijk vrijstaande, residentiële woningen.

Het projectgebied steeft zich tussen +84,72 m TAW in de noordelijke hoek en, centraal 84,02 m Taw en aan de zuidgrens +83,50 m TAW. Het daalt dus licht van noord naar zuid; een niveauverschil van ca. 1,30 m.

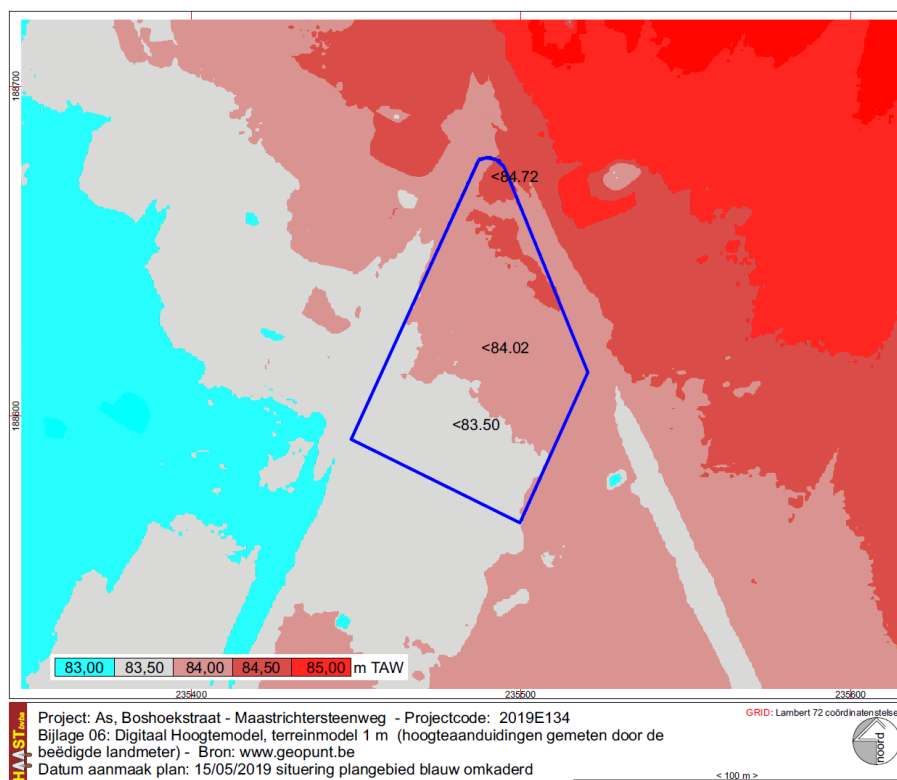

Fig. 8: Situering van het onderzoeksgebied op microschaal op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M met aanduiding van de TAW-hoogtes © geopunt.be

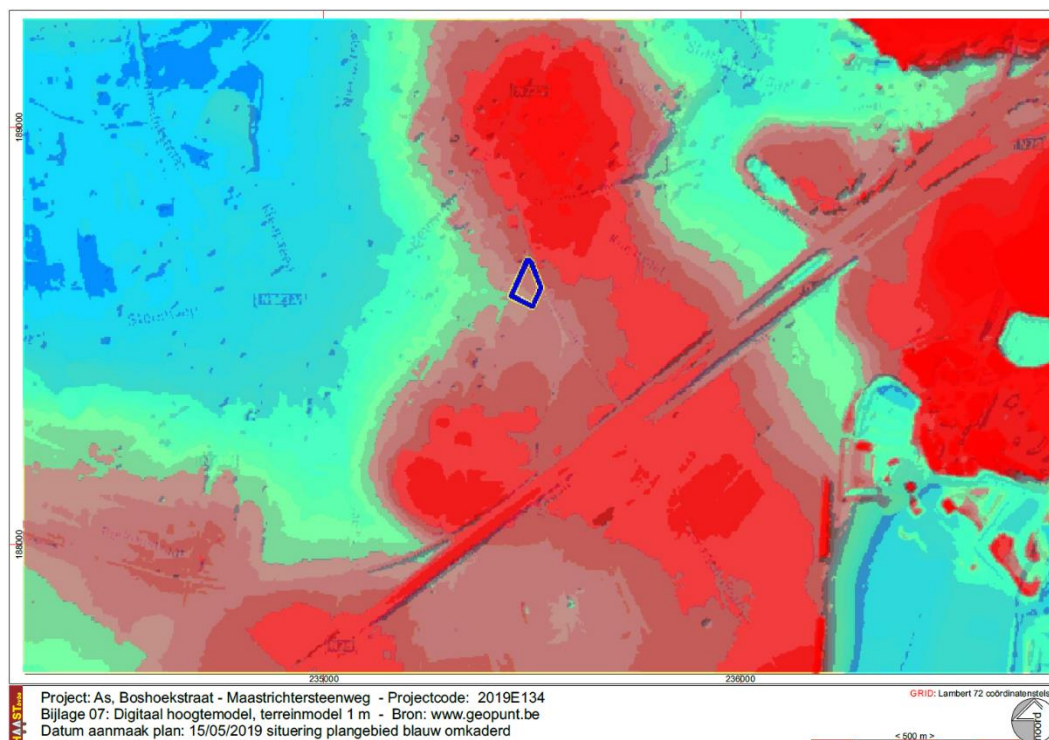

Fig. 9: Situering van het onderzoeksgebied op macroschaal op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M © geopunt.be

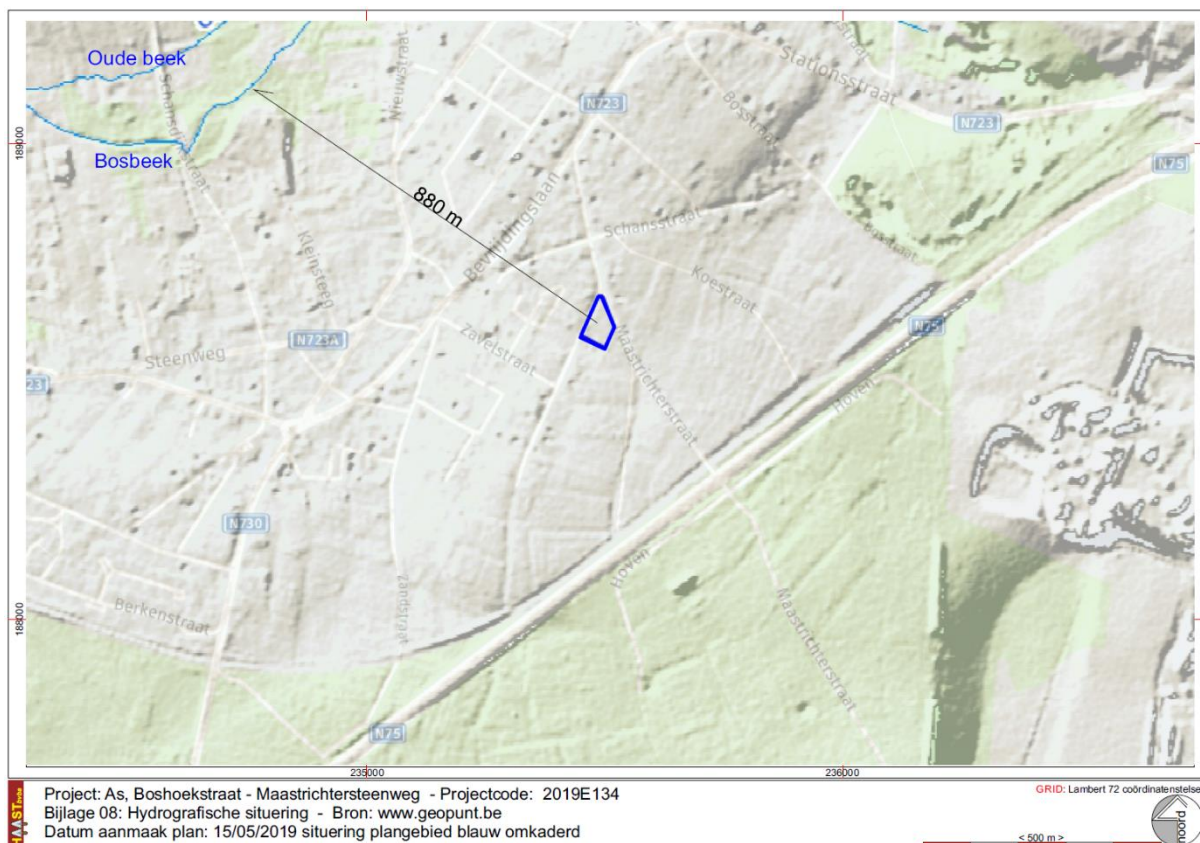

Fig. 10: Situering van het onderzoeksgebied op de hydrografische kaart

Geologische en bodemkundige situering¹

Het onderzoeksterrein is gelegen ten westzuidwesten van de vallei van de Bosbeek; één van de vele beken die het Kempisch Plateau van zuidwest naar noordoost doorsnijden. Het plangebied bevindt zich volgens de tertiairgeologische kaart op zanden van het Lid van Genk dat deel uitmaakt van de Formatie van Bolderberg. Deze formatie werd afgezet tussen de 23 en 5 miljoen jaar geleden. Het Lid van Genk bestaat uit twee pakketten, die van elkaar gescheiden worden door het grind van Opgrimbie. Het bovenste pakket bestaat uit witte, zeer zuivere, middelmatige tot grofkorrelige kwartszanden. Het pakket onder het grind van Opgrimbie wordt gekenmerkt door fijne en middelgrove, gelige tot witgrijze zanden met grove glitters.

Tijdens het Quartair worden de tertiaire afzettingen overdekt door afzettingen van fluvioglaciale grove Maasgrinden in een al dan niet aanwezige leemmatrix met weinig zand. De grinden zijn vermoedelijk afgezet tijdens het Cromeriën en/of het vroeg-Pleistoceen door een verwilderde grindrivier in een koud klimaat en later verweerd tot de Bodem van As. Hun verbreidingsgebied valt essentieel samen met een deel van het Kempisch Plateau ten oosten en in een smalle strook ten westen van de Bosbeek. Tijdens het laat-Pleistoceen en mogelijk ook in het vroeg-Holocene werd zand door sterke, noordoost gedomineerde winden aangevoerd en afgezet. In het projectgebied komt de Formatie van Wildert voor op de Zutendaal grinden. Grove afzettingen werden eerder afgezet, fijnere deeltjes bleven langer hangen en werden verder zuidoostelijk afgezet.

De zone waarin het projectgebied gelegen is, werd voor het Quartair gedetermineerd als profieltype 31.

¹ De Geyter, G. 2001. Toelichtingen bij de geologische kaart van België, Vlaams Gewest, *Kaartblad 26, Rekem 1:50.000*, Brussel en Geets, S, 2001, Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium), *Geologica Belgica* 4(1-2), p. 135-152

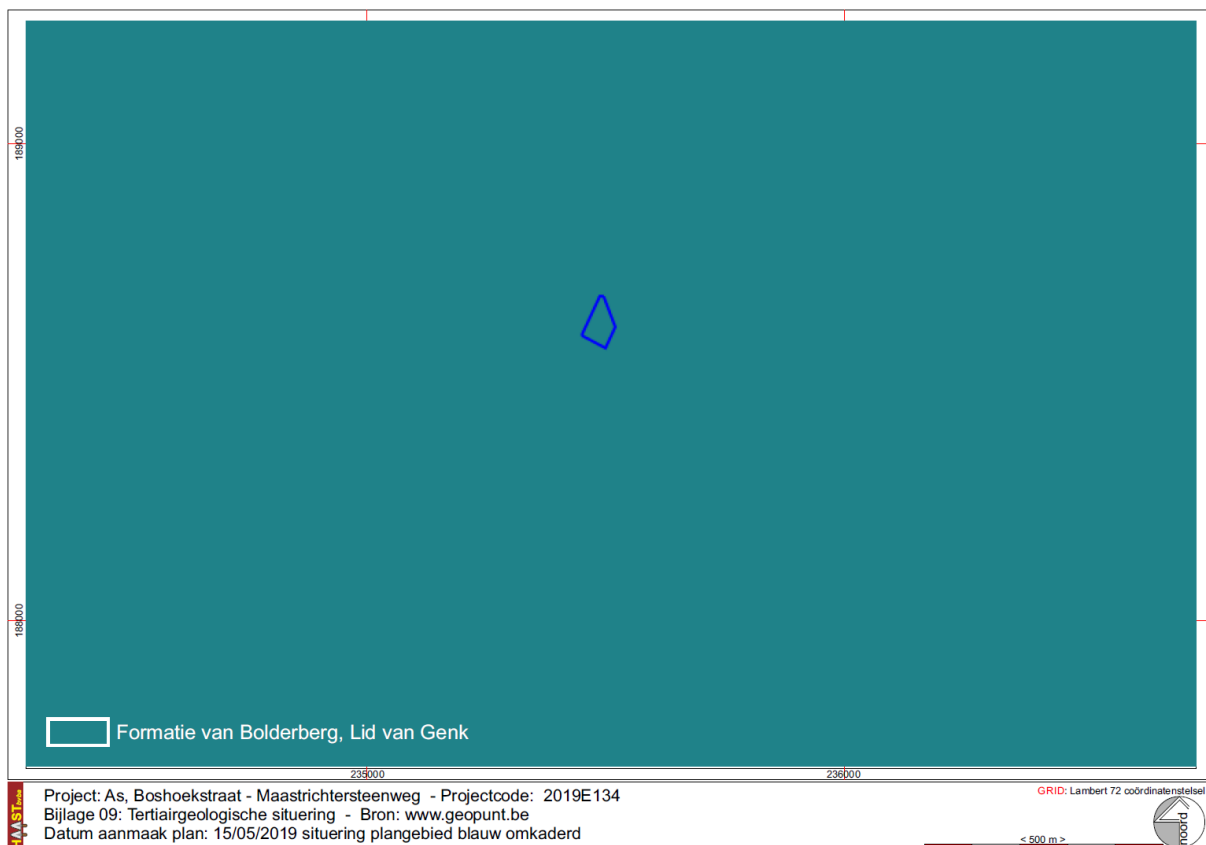

Fig. 11: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart © Databank Ondergrond Vlaanderen.

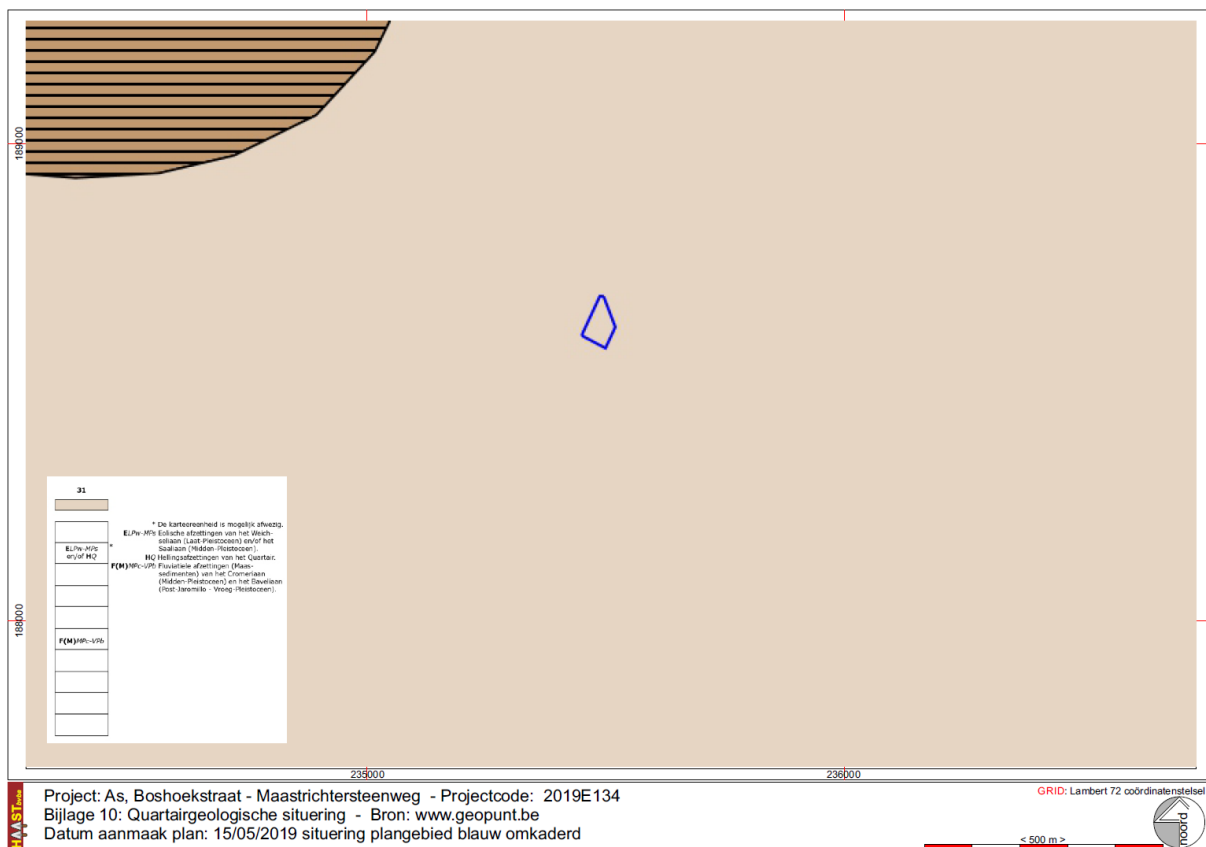

Fig. 12: Het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het terrein is op de bodemkaart van België gekarteerd als Zbmt-bodem²: Droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont en grindbijmenging. Onder het plaggendek komt een begraven profiel voor, meestal een Podzol of een verbrokkeld textuur B. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. De Zbm gronden en varianten worden overwegend als akkerland gebruikt, welke slechts een beperkte teeltkeuze toelaat. Sommige gronden werden bebost met naaldbout of loofhout.

Profiel: droge pluggenbodem. De humeuze bovenlaag is ten minste 60 cm dik; grijsbruin of donkerbruingrijs. Er komt gewoonlijk geen begraven profiel voor omdat de humeuze bovenlaag bestaat uit het oorspronkelijke profiel (Zbf) dat opgehoogd werd met heideplaggen en organisch materiaal afkomstig van de potstallen. Roestverschijnselen beginnen op meer dan 90 cm diepte.

De bodemkaart opgesteld volgens de WRB-normering geeft hetzelfde beeld als de klassieke bodemkaart. Het projectgebied is gekarteerd als pa-bodem: plaggic anthrosols (plaggenbodems).

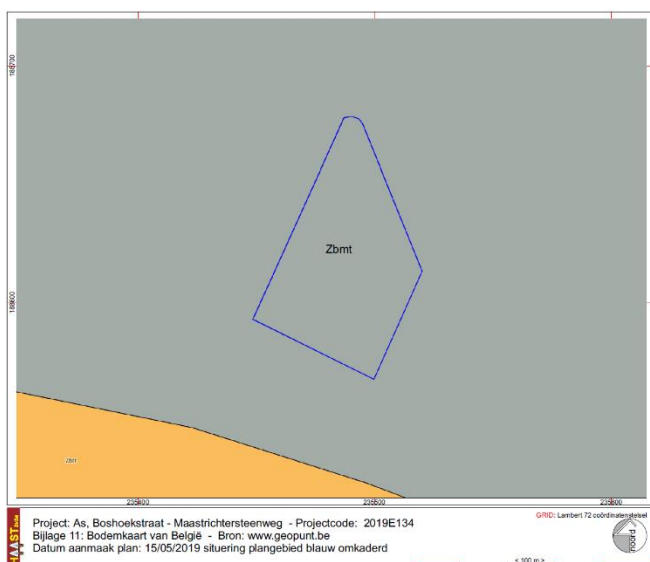

Fig. 13: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart van België © Databank Ondergrond Vlaanderen.

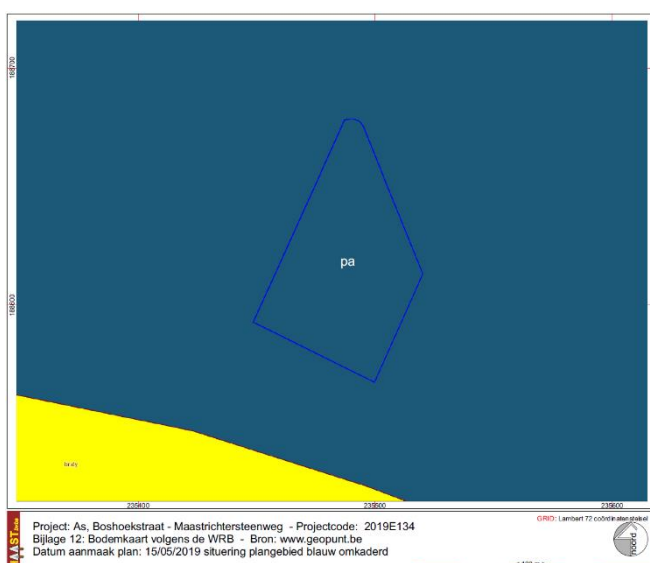

Fig. 14: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de FAO WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.

² BAEYENS, L. en SANDERS, J., 1990, Bodemkaart van België, verklarende tekst bij het kaartblad Opoeteren 63^E, Uitgegeven onder de auspiciën van het Instituut van aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (I.W.O.N.L.), p. 50.

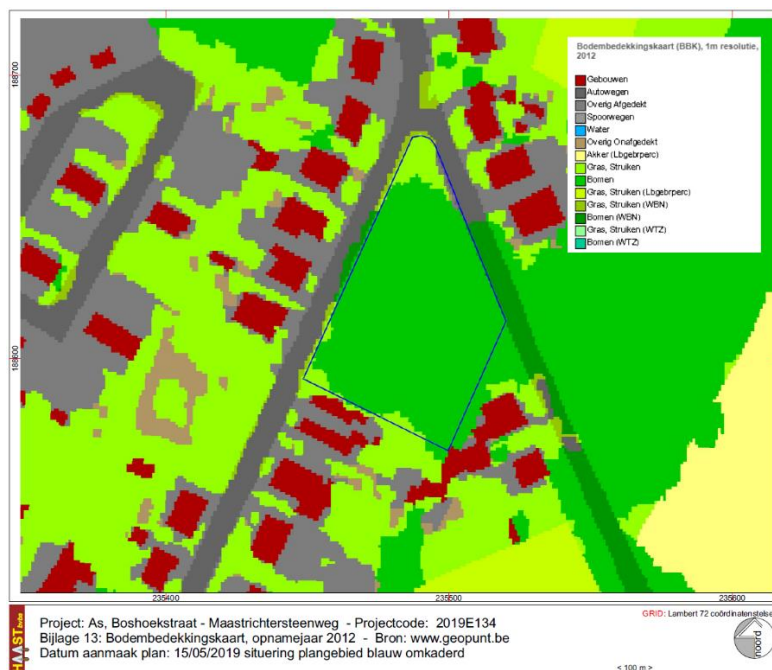

Fig. 15: Het onderzoeksgebied op de bodembedekkingskaart opname 2012. © Geopunt.be

Op de **bodembedekkingskaart** uit 2012 staat het projectgebied ingekleurd als een bos met enkel in de meest noordelijke punt een grasveld.

4.2 Historische situering

Op de historische plannen is nog duidelijk te zien dat de kern van het dorp As rond de Sint-Aldegondiskerk ligt. Deze kerk ligt ten noordoosten van het projectgebied en dateert uit de 15de eeuw, de toren, terwijl het kerkgebouw zelf uit de 16de eeuw zou dateren. Het projectgebied lag net buiten deze dorpskern en vormde, de “achtertuin”, akker, van enkele boerderijtjes gelegen aan het zuidoost noordwest georiënteerde deel van de Dorpsstraat.

Pas na de ontdekking van de steenkool in 1902 en de opkomende industrialisering en uitbreiding van de mijnsites rond Genk groeit As redelijk spectaculair in inwonersaantallen. Dit bewijst de bevolkingscurve met de bevolkingsaangroei van 1846 tot 2013. Tussen 1900 en 1930 verdriedubbelt het aantal inwoners met nog eens een verdubbeling tussen 1930 en 1961. Die toch behoorlijk spectaculaire groei leidde onder meer tot een verschuiving van de dorpskern naar het huidige Kerkplein en de bouw in 1930, inwijding in 1932, van de Sint-Therisiakerk.

Het is pas na die verschuiving dat het gebied rond het Kerkplein en aan de Dorpsstraat bebouwd begint te worden en zich ontwikkelt tot het centrum van de gemeente. In een volgende fase, hoofdzakelijk na weeldoorlog II, breidt de bebouwde kern zich verder uit naar het westen en zuidoosten van het huidige kerkplein. Het projectgebied blijft tot in de 20ste eeuw deel uitmaken van het weide en akkerlandschap rondom de kern van As. Pas in de jaren 1950 verschijnen de eerst ehuizen en het gebied wordt geleidelijk een vorm van residentiële wijk met vrijstaande woningen. Het projectgebied zelf blijft echter tot heden onbebouwd.

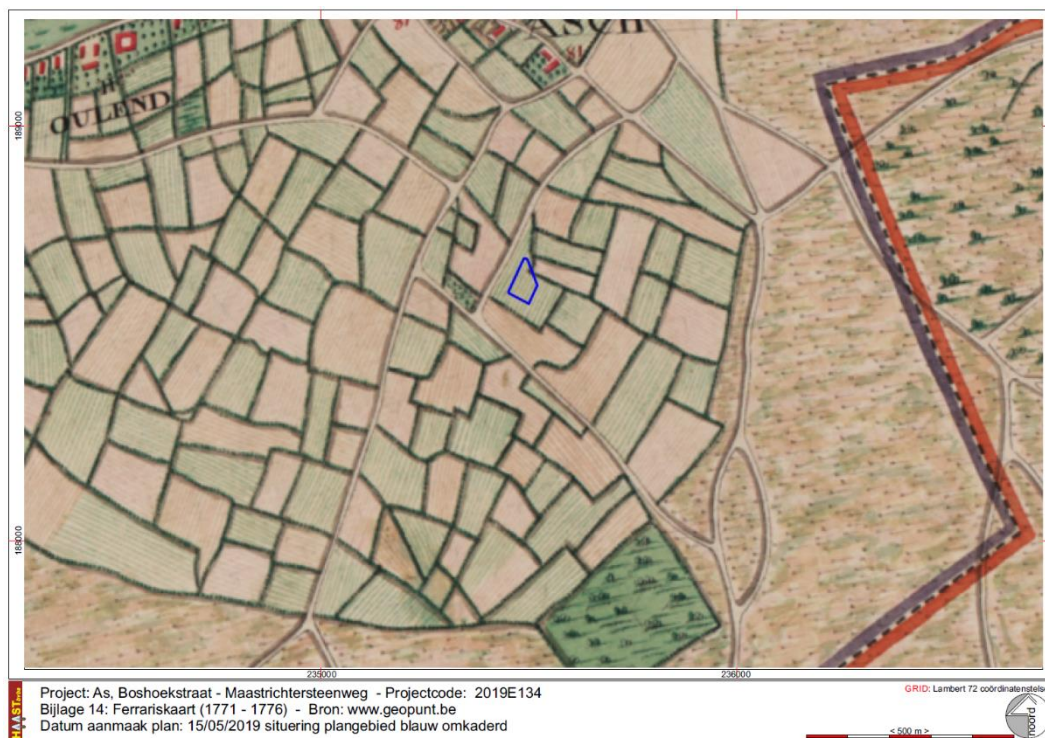

Fig. 16: Situering van het projectgebied op de Ferriskaart © geopunt.be

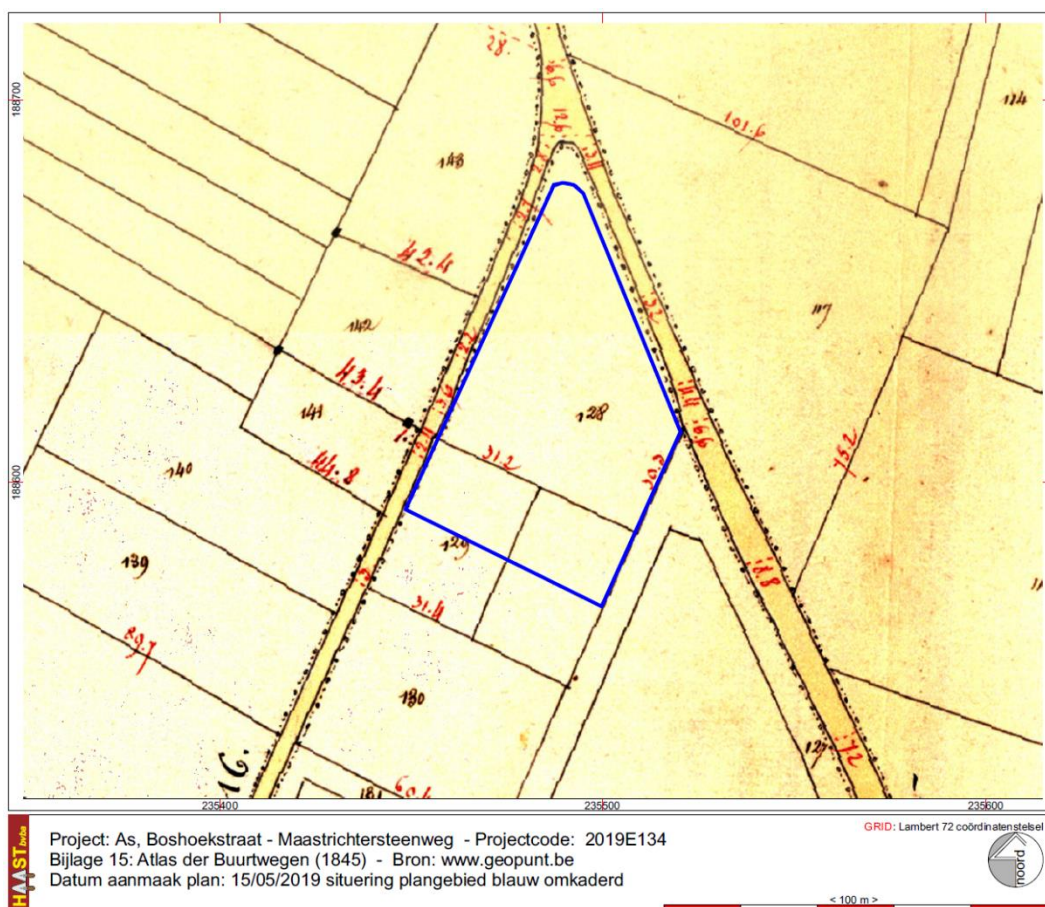

Fig. 17: Situering van het onderzoeksgebied op het primitief kadaster (1826) en de detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). © Geopunt

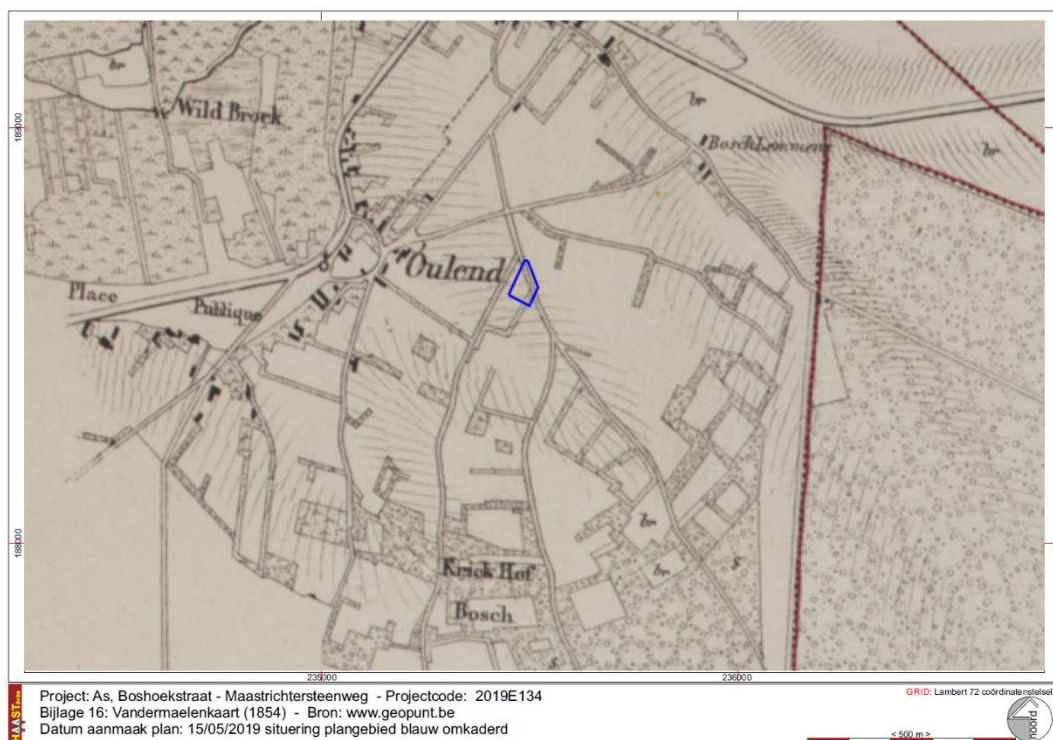

Fig. 18: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854). © geopunt.be

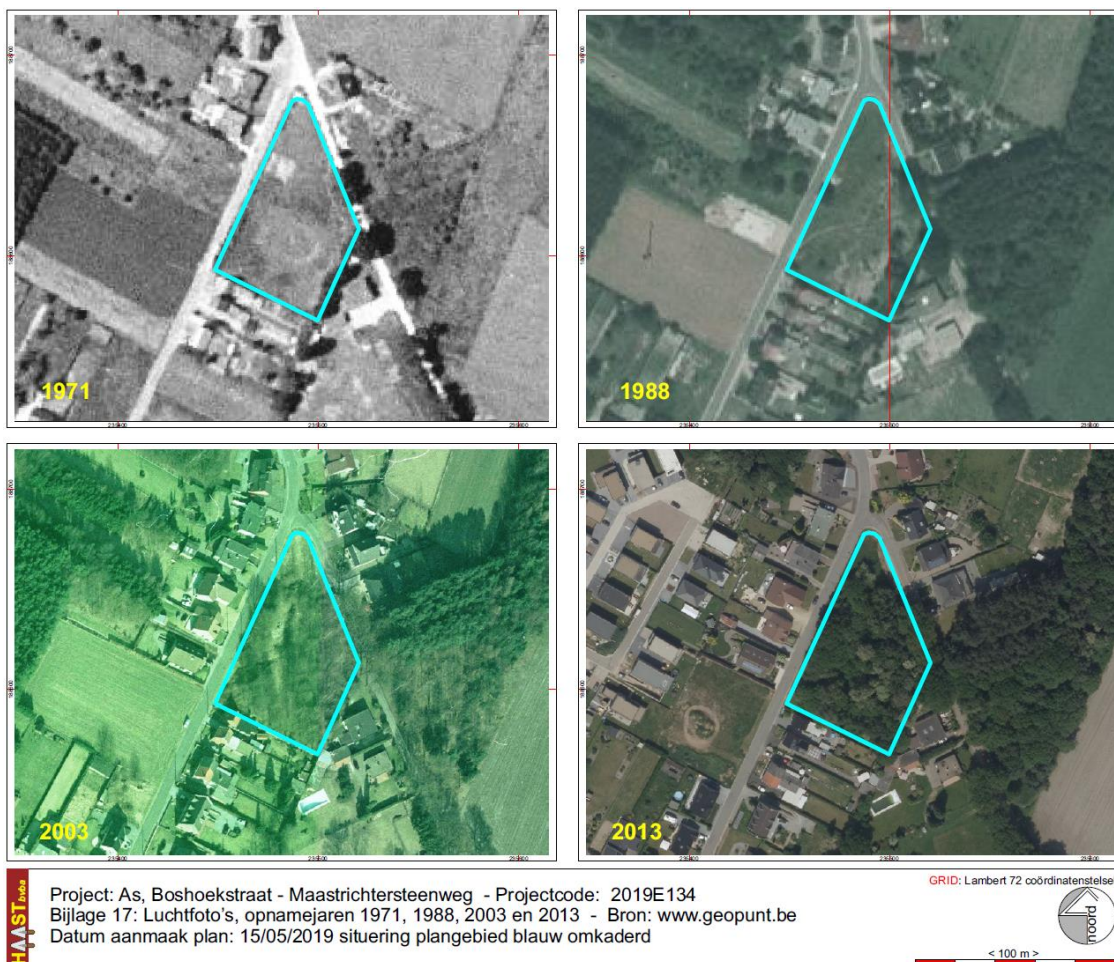

Fig. 19: Luchtfoto's uit 1971, 1988, 2003 en 2018 © Geopunt.be

Op de luchtfoto's is zeer goed de evolutie zichtbaar in de bebouwing rondom het projectgebied. Het projectgebied zelf is in 1971 nog een braakliggend terrein met in de noordwestelijke hoek blijkbaar een klein gebouwtje. In 1988 zijn er her en der bomen en paadjes doorheen het projectgebied. Vanaf 2003 is het gebied sterk begroeid met een wildgroei aan bomen en struikgewas.

4.3 Archeologische situering

Fig. 20: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygonen van het CAI toestand 2018 © cai.erfgoed.net en Geopunt.

Meldingen bij de op fig. 20 met registratienummer aangeduide vindplaatsen:

CAI-50345: opgraving. Meerdere structuren, Vlakgraf, 14 inhumatiegraven. Het grafveld werd vóór de opgravingen deels vernield bij de exploitatie van een zandgroeve. Volgens Theuws moeten er oorspronkelijk 40 à 50 graven geweest zijn, Breuer en Roosens denken aan 24 of 25. Aardewerk (biconische urnen), pijlpunten, kralen, en een gouden triens (type Dronrijp) van de 7de eeuw, wapens: scramasaxen, lanspunten en messen, sieraden. Datering: vroege Middeleeuwen – merovingische periode.

CAI-55329: Losse vondst, lithisch materiaal, een gepolijste bijl. Datering: Steentijd.

CAI-209386: hoge resolutie Lidar-beelden. Celtic Field – metaaltijden.

CAI-210175: Keltische quinarius met legende "ANNAROVECI", het gewicht is 1,65 gram

CAI-207896: postulaatgulden Jan van Hoorn zj 1485-1505

CAI-700321: schans, oudste vermelding dateert uit 1637

Archeologische vondsten wijzen op een vroege prehistorische menselijke aanwezigheid. Zo zijn er verspreide vondsten van gebruiksvoorwerpen uit silex, daterend uit de jongste steentijd. Pas vanaf 500 voor Christus is de streek met zekerheid bewoond; een grafveld in de heide tussen Genk en As bewijst dit. De geschiedenis begint met de Romeinen die de weg van Tongeren naar Venlo aanleggen via Munsterbilzen en As. De huidige Zandstraat, de Bevrijdingslaan en de Hoogstraat (weg naar Niel en Dorne) volgen de loop van deze oude weg. De Romeinen hebben zich hier echter niet gevestigd, tenminste, er zijn geen nederzettingen bekend. De Merovingische begraafplaats op de Schuttenberg (cai-50345) wijst op een belangrijke nederzetting in de jaren 500 - 700. Vanaf de achtste eeuw neemt de kerstening van de Kempen een aanvang en wordt in As een eerste kerkje gebouwd op de plaats van de huidige St. Aldegondiskerk. De oudst bekende verwijzing naar een kerk in As is te vinden in de Annales Rodenses (Annalen van de Abdij Rolduc) waar over de inkomsten van de kerken van Riemst, Gellik, Genk en As van het jaar 1110 wordt bericht: "Ecclesie apud Asch site est quinta pars huius ecclesie" ("Een vijfde van de kerk te As is eigendom van dit klooster").

Er is een zekere continuïteit vanuit de vroege middeleeuwen, maar, zoals eerder aangetoond via de historische kaarten, ontwikkelde de kern van As zich tot het tweede kwart van de 20ste eeuw rond de Sint-Aldegondiskerk die ten noorden van het projectgebied ligt.

Rondom het projectgebied zijn een aantal vindplaatsen geregistreerd in de Centraal Archeologische Inventaris. Hieruit zijn echter geen conclusies te trekken met betrekking tot het projectgebied aangezien het vondstmateriaal, behalve uiteraard het Merovingische grafveld, afkomstig is van veldprospecties, het slechts heel weinig vondsten betreft die wijzen op mogelijke aanwezigheid van sites en enkele geïsoleerde metaaldetectievondsten.

5. Besluit

5.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?

De bestaande bronnen, historische kaarten, geomorfologische en landschappelijke situering en archeologische bronnen, bevatten weinig of geen aanwijzingen betreffende het archeologisch potentieel van het projectgebied zelf: de archeologische verwachting mag laag ingeschat worden. Ook de behoorlijk grote afstand, bijna 1 km, tot natuurlijke waterlopen is een argument om de verwachting naar sporen van nederzettingen uit de pre- en protohistorie eerder laag in te schatten.

Uit de historische kaarten en de geschiedenis van de gemeente As is af te leiden dat het projectgebied buiten de Asser dorpskern lag tot ca 1950. Het terrein zelf is tot heden braakliggend gebleven terwijl ten noorden, westen en zuiden zich een nieuwe wijk ontwikkelde.

De vondstmeldingen in de centraal archeologische inventaris wijzen ook niet direct op grote verwachtingen wat betreft het projectgebied.

We kunnen stellen dat we niet met een verstedelijkt gebied te maken hebben, maar met een eerder vrij landelijk woongebied gelegen ten zuiden van de oude dorpskern van As.

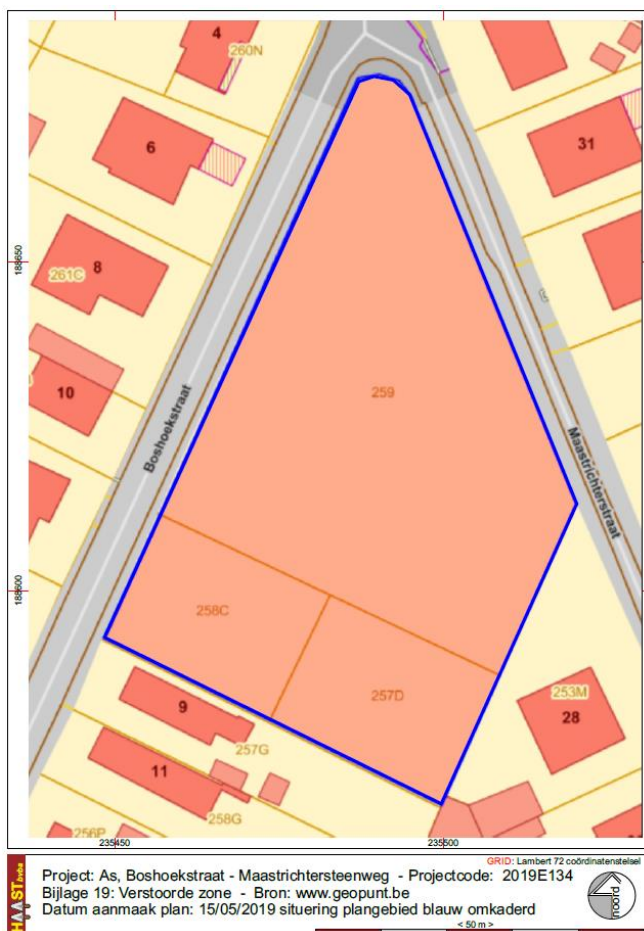
Historisch gezien maakte het projectgebied deel uit van een groter geheel dat deel uitmaakte van het landbouwgebied ten zuiden van de oude woonkern van de gemeente As. Die landbouwactiviteit, zoals nog duidelijk ingetekend op de Ferrariskaart, werd waarschijnlijk opgegeven door of na de ontwikkeling van de woonwijk. Maar, ook ten oosten van het projectgebied hebben akkers en velden plaatsgemaakt voor bossen.

- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?

Het landschap maakte oorspronkelijk deel uit van een uitgebreid heidelandschap doorkruist door enkele kleine beken die stroomden door vrij brede, natte beemd- en vengebieden. Her en der zullen kleine bosjes gestaan hebben en het reliëf moet een heuvelend landschap geweest doorsneden door dalen van beekjes. Zeer plaatselijk, onder meer ten noorden van het projectgebied, ontstonden kleine landbouwuitbatingen, die zich concentreerden rond de voormalige parochiekerk van As. Ten zuiden en oosten van het projectgebied komen in de 18de eeuw nog uitgestrekte heide- en bosgebieden voor. De demografische groei van de gemeente en de bouw van een nieuwe parochiekerk hebben het centrum van de gemeente As naar het zuiden verplaatst waardoor het landschap mee veranderde van weiden en akkers naar een meer verstedelijkt gebied.

- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

Het terrein was in de 18de eeuw blijkbaar deels in gebruik als akker of weide. In de 20ste eeuw, meer bepaald na 1970 wordt de landbouwactiviteit stop gezet, vermoedelijk omwille van de geleidelijk dener wordende bebouwing rondom het projectgebied. Het projectgebied zelf wordt een braakliggend stuk grond dat geleidelijk begroeid raakt met struiken en bomen en momenteel het uitzicht heeft van een bos dat aansluit bij een bos ten oosten van het projectgebied.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Mocht er waardevol archeologisch bodemarchief aanwezig zijn dan zullen op termijn de bouw van nieuwe woningen vernietigend zijn voor het eventueel aanwezig archeologisch bodemarchief.

Verstoorte zones:

Binnen het projectgebied kunnen geen ernstige verstoringen vastgesteld worden. Mogelijk heeft de afbraak van het gebouwtje, zichtbaar op de luchtfoto uit 1971 enige verstoring veroorzaakt, maar dat kan geminimaliseerd worden gelet op de oppervlakte die het gebouwtje inneemt ten opzichte van het totale projectgebied. Omwille van de wildgroei aan bomen en struiken kan het gebied als licht, mogelijk matig verstoord beschouwd worden. Door de wortelgroei en -werking van de bomen kunnen sporen vernietigd zijn.

Fig. 21: Verstoorte zones binnen het projectgebied, rood omkaderd.

5.2 Advies en afweging van de methodes voor verder archeologisch onderzoek en archeologische evaluatie van het projectgebied:

De beschikbare methodes binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, veldkartering, landschappelijk booronderzoek en geofysisch onderzoek zullen waarschijnlijk geen resultaten opleveren die kunnen opwegen tegen de kosten die ermee gepaard gaan:

Geofysisch onderzoek spoort weliswaar anomalieën in de bodem op maar aangezien er geen structuren in harde materialen, baksteen, natuursteen, of prehistorische aardwerken verwacht worden zal dit eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem. Bovendien is deze methode vrij duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Veldkartering is gelet op de bestaande begroeiing van het terrein onmogelijk.

Landschappelijk bodemonderzoek is niet noodzakelijk aangezien er geen aanwijzingen zijn voor ernstige bodemverstoringen in het verleden. Het landschappelijk bodemonderzoek kan best gekoppeld worden aan een proefsleuvenonderzoek door in elke proefsleuf een profielput aan te leggen.

Verkennd/waarderend archeologisch booronderzoek is mogelijk, maar er is geen verwachting naar aantreffen van steentijdsites/artefacten. Bovendien zal boren bemoeilijkt worden door de dichte begroeiing door struiken en bomen binnen het projectgebied. Kosten/baten gewijs is deze methode te duur ten opzichte van de te verwachten resultaten.

Proefsleuven: De meest aangewezen manier om het terrein landschappelijk en archeologisch te waarderen is om inzien een plangebieddekkend **proefsleuvenonderzoek** door middel van proefsleuven van 2 m breed en projectgebied lang. De oriëntatie van deze proefsleuven is parallel aan de richting van de Boshoeckstraat omwille van het licht dalende reliëf van noord naar zuid. Door de proefsleuven noord-zuid te oriënteren volgen ze de helling van het terrein.

Advies:

Op basis van de gegevens uit dit bureauonderzoek kan niet met zekerheid gezegd worden dat het projectgebied effectief resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Er zijn geen directe of indirecte aanwijzingen van vondsten in het projectgebied. Er zijn aanwijzingen dat het terrein mogelijk matig verstoord is door de wortelgroei en wortelwerking van de wildgroei aan bomen en struiken. Gelet op de eerder matige archeologische verwachting is het aangewezen het terrein archeologisch te evalueren en waarderen doormiddel van een proefsleuvenonderzoek.

Beschrijving van de aanpak

De meest aangewezen methode om het terrein op haar landschappelijke gaafheid en archeologische waarde te onderzoeken is in een archeologisch proefsleuvenonderzoek door middel van ononderbroken 2 m brede parallelle proefsleuven op een onderlinge afstand van 15 m.

Aanvullend worden kijkvensters of volgvensters aangelegd. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, en om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen

zouden aangetroffen worden. Kijk- en/of volgvensters worden ook aangelegd om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren.

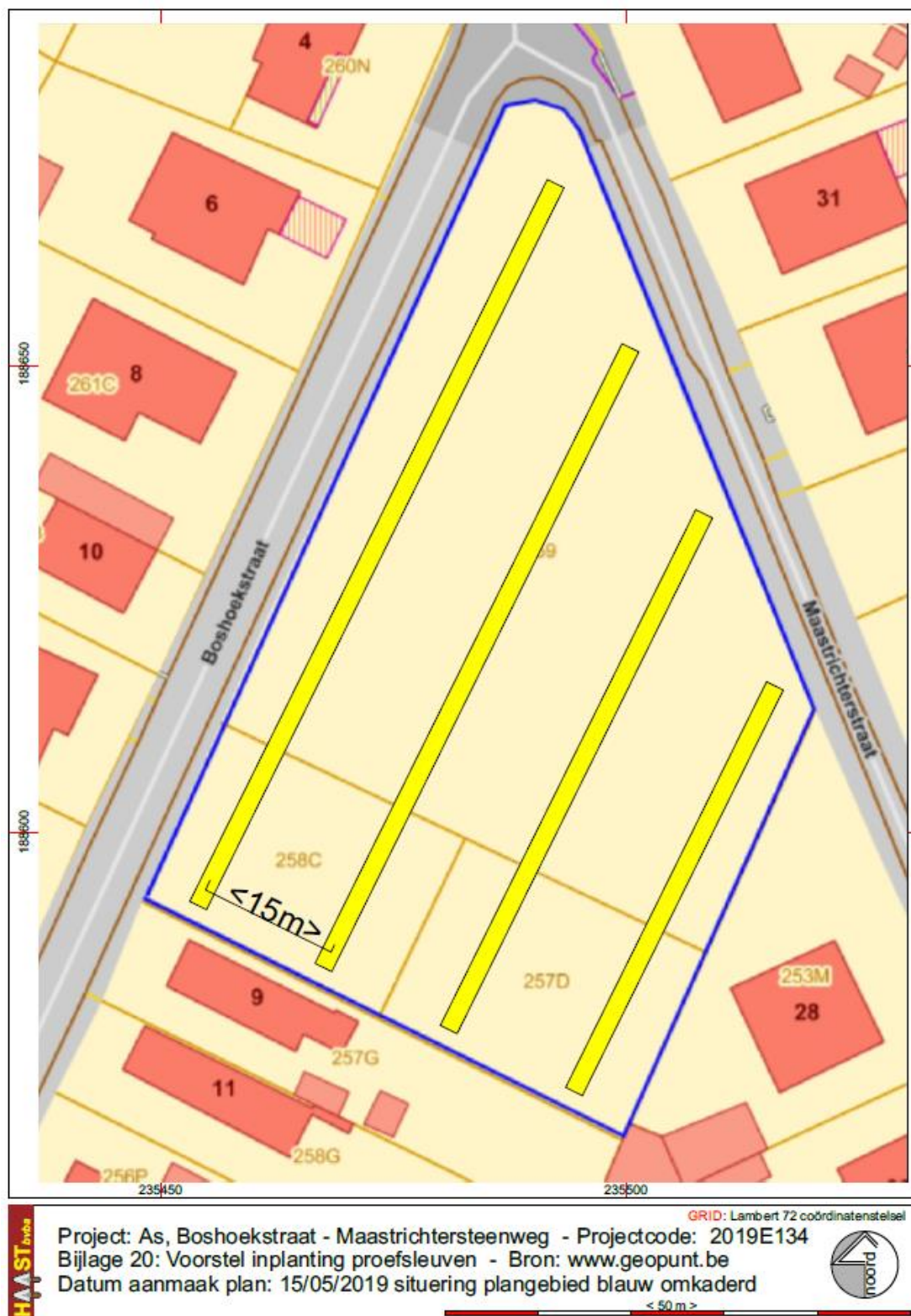

Fig. 22: voorstel van inplanting van de proefsleuven

6. Synthese

6.1 Samenvatting gespecialiseerd publiek

Zie 5.1

6.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Op de hoek van de Boshoeckstraat en de Maastrichterstraat te As wenst de eigenaar van een stuk grond van ca 45 aren groot te verkavelen in 7 bouwloten en 2 bis-loten (tuinen). Uit het bureauonderzoek zijn geen directe aanwijzingen gebleken voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied zelf. Dat projectgebied behoort in de 18de en 19de eeuw tot het landbouwareaal rondom de Asser dorpskern. Pas na 1950 wordt de landbouwactiviteit gestopt vermoedelijk ook omwille van de ontwikkeling van een woonwijk ten noorden, westen en zuiden van het projectgebied. Het terrein komt braak te liggen en geleidelijk wordt het ingenomen door een wildgroei aan bomen en struiken. Omwille van de eerder lage archeologische verwachting wordt geadviseerd het terrein toch te onderwerpen aan een archeologisch proefsleuvenonderzoek teneinde het projectgebied verder archeologisch te kunnen evalueren en waarderen.

7. Bibliografie

Uitgegeven Bronnen

BAEYENS, L. en SANDERS, J., 1990, Bodemkaart van België, verklarende tekst bij het kaartblad Opoeteren 63^E, Uitgegeven onder de auspiciën van het Instituut van aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (I.W.O.N.L.)

De Geyter, G. 2001. Toelichtingen bij de geologische kaart van België, Vlaams Gewest, *Kaartblad 26, Rekem 1:50.000*, Brussel

Dondeyne, S., L. Vanierschot, R. Langohr, E. Van Ranst en J. Deckers, 2015: *De grote bodemgroepen van Vlaanderen. Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens World Reference Base*. Departement Leefmilieu, Natuur & Energie.

T. Deville, R. Simons en S. Houbrechts, 2016, Leeuwerikstraat te Niel-bij-As, Gemeente As
Archeologienota, ArcheoPro Rapporten 240

Geets, S, 2001, Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium), *Geologica Belgica* 4(1-2), p. 135-152

Bauwens-Lesenne, M., 1968, Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem : (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen), Oudheidkundige repertoria reeks A, VIII, Brussel, Nationaal centrum voor oudheidkundige navorsingen in België

Schlusmans F. met medewerking van Gyselinck J., Linters A., Wissels R., Buyle M. & De Graeve M.-Ch.
1981: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Hasselt*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 6N1 (A-Ha), Brussel - Gent.

VAN DE KONIJNENBURG, R., (2016), As, Dorpsstraat – Julius Peetersstraat - Kerkplein, verslag van de resultaten van het bureauonderzoek, HAAST-rapport 2016-34, Bree, D/2016/12654/34
(<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/1329>)

VAN DE KONIJNENBURG, R., WIJNEN, J. en JANSSEN, J., (2018), As, Dorpsstraat – Kerkplein fase 1 Archeologienota – verslag van het landschappelijk bodemonderzoek, HAAST-rapport 2018-12, Bree, D/2018/12654/12, url: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/6594>

Digitale Bronnen

CARTESIUS: <http://www.cartesius.be>

CARTOWEB: www.cartoweb.be, www.ngi.be

GEOPORTAAL: <https://geo.onroerendergoed.be>

GEOPUNT VLAANDEREN: <http://www.geopunt.be/kaart>

CAI: <https://Cai.onroerendergoed.be>

<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/>

8. Figurenlijst

COVERFOTO: Het terrein gefotografeerd op 10/05/2019 van noord naar zuid.

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Situering van het onderzoeksgebied op het kadasterplan, situatie 01/01/2019 (cadgis viewer grand public)

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto opnamejaar 1971 © Geopunt

Fig. 5: zicht het gebied vanuit de Boshoeckstraat, opname 10-05-2019

Fig. 6: gegeorefereerd verkavelingsplan van de nieuwbouw © landmeters-experten

Fig. 7: Verkavelingsplan zoals aangereikt © landmeters-experten

Fig. 8: Situering van het onderzoeksgebied op microschaal op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M met aanduiding van de TAW-hoogtes © geopunt.be

Fig. 9: Situering van het onderzoeksgebied op macroschaal op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M © geopunt.be

Fig. 10: Situering van het onderzoeksgebied op de hydrografische kaart

Fig. 11: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 12: Het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 13: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart van België © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 14: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de FAO WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 15: Het onderzoeksgebied op de bodembedekkingskaart opname 2012. © Geopunt.be

Fig. 16: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart © geopunt.be

Fig. 17: Situering van het onderzoeksgebied op het primitief kadaster (1826) en de detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). © Geopunt

Fig. 18: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854). © geopunt.be

Fig. 19: Luchtfoto's uit 1971, 1988, 2003 en 2018 © Geopunt.be

Fig. 20: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygonen van het CAI toestand 2018 © cai.erfgoed.net en Geopunt.

Fig. 21: Verstoorde zones binnen het projectgebied, rood omkaderd.

Fig. 22: voorstel van inplanting van de proefsleuven

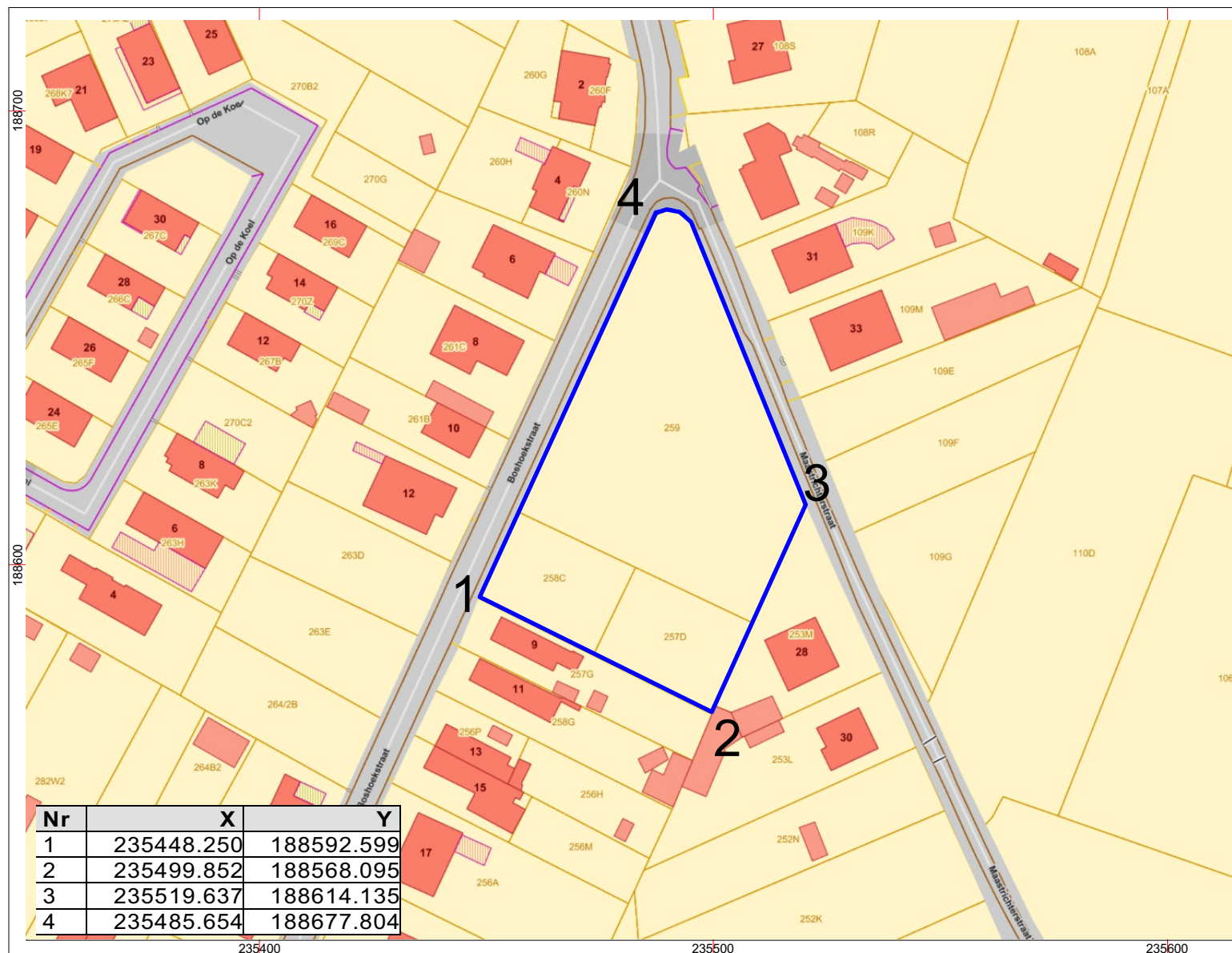
Fig. 23: het terrein gefotografeerd aan de Maastrichterstraat dd 10/05/2019

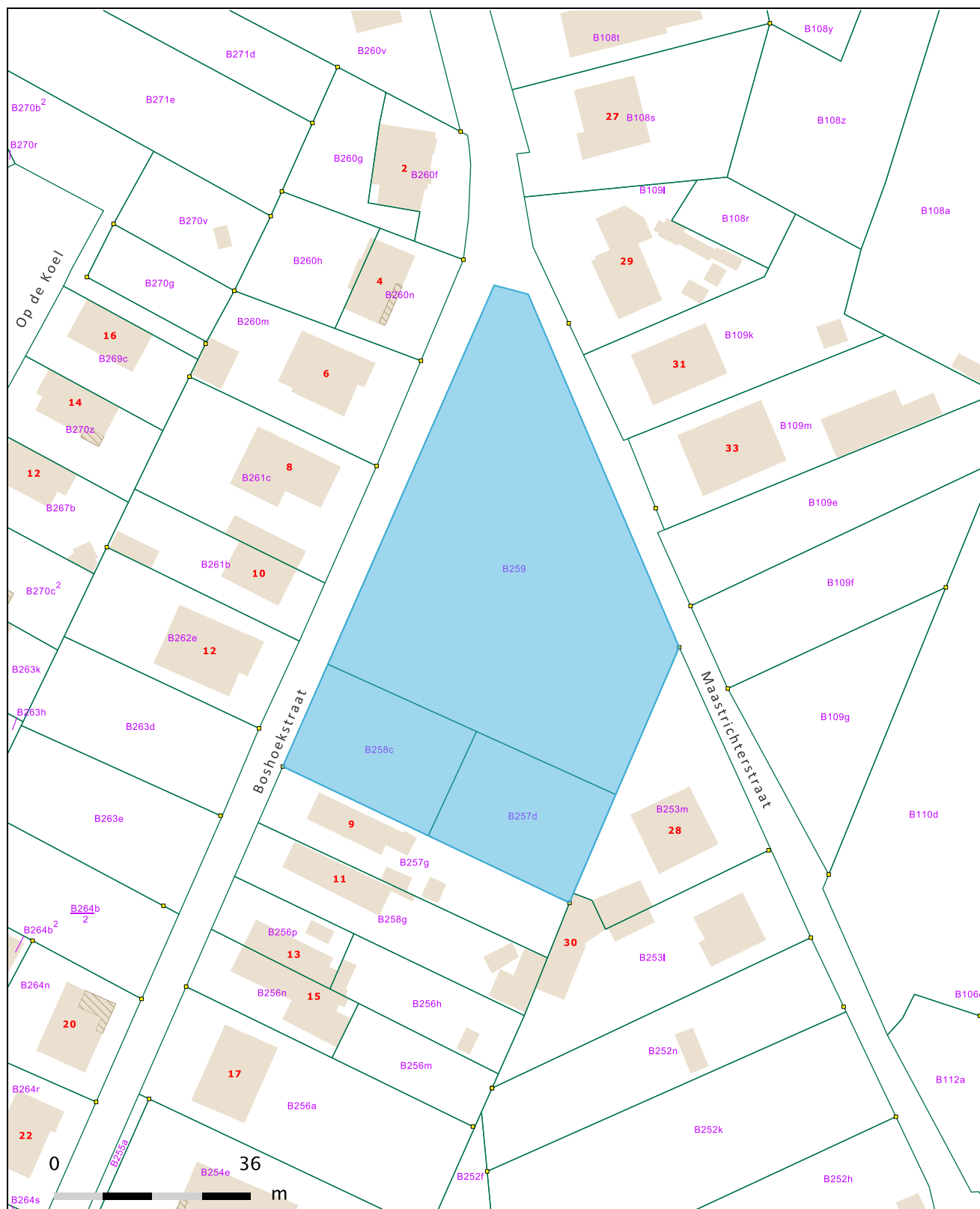
9. Bijlagen

plannr	Type plan	onderwerp	Analoog/digitaal	datum
1	Plan	Bounding Box	Digitaal	2019
2	Kaart	Kadasterplan	Digitaal	2019
3	Kaart	Topografische kaart	Digitaal	2009
4	Plan	Gegeorefereerd verkavelingsplan	Digitaal	2019
5	Plan	Verkavelingsplan zoals aangereikt	Digitaal	2019
6	Kaart	Digitaal Hoogtemodel op projectgebiedschaal	Digitaal	2014
7	Kaart	Digitaal hoogtemodel op macroschaal	Digitaal	2014
8	Kaart	Hydrografische kaart	Digitaal	2019
9	Kaart	Tertiairgeologische kaart	Digitaal	20..
10	Kaart	Quartaairgeologische kaart	Digitaal	20..
11	Kaart	Bodemkaart van België	Digitaal	1990
12	kaart	Bodemkaart WRB	Digitaal	2014
13	Kaart	Bodembedekkingskaart	Digitaal	2012
14	Kaart	Ferrariskaart	Analoog	1771-1775
15	Kaart	Atlas der Buurtwegen	Analoog	1845
16	Kaart	Vandermaelenkaart	Analoog	1854
17	Luchtfoto	Opnames 1971, 1988, 2003 en 2013	Analoog/digitaal	1971 - 2013
18	Kaart	CAI-uittreksel	Digitaal	2019
19	Plan	Verstoorde zone	Digitaal	2019
20	Plan	Voorstel Inplantingsplan proefsleuven	Digitaal	2019

Fig. 23: het terrein gefotografeerd aan de Maastrichterstraat dd 10/05/2019

© 06/05/2019 - De AAPD is de auteur van het kadastraal percelenplan en de producent van de databank waarin deze gegevens zijn opgenomen en geniet de intellectuele eigendomsrechten opgenomen in de Auteurswet en de Databankenwet. Vanaf 01/01/2018 worden de gebouwen op het kadastraal percelenplan geleidelijk vervangen door een dataset beheerd door de gewesten. De AAPD zal dan niet langer verantwoordelijk zijn voor de voorstelling van de gebouwen op het kadastraal percelenplan.
perceen 1B259 (3312,50 m²), B258c (634,60 m²), B257d (620,42 m²), totale oppervlakte 4567,52 m²

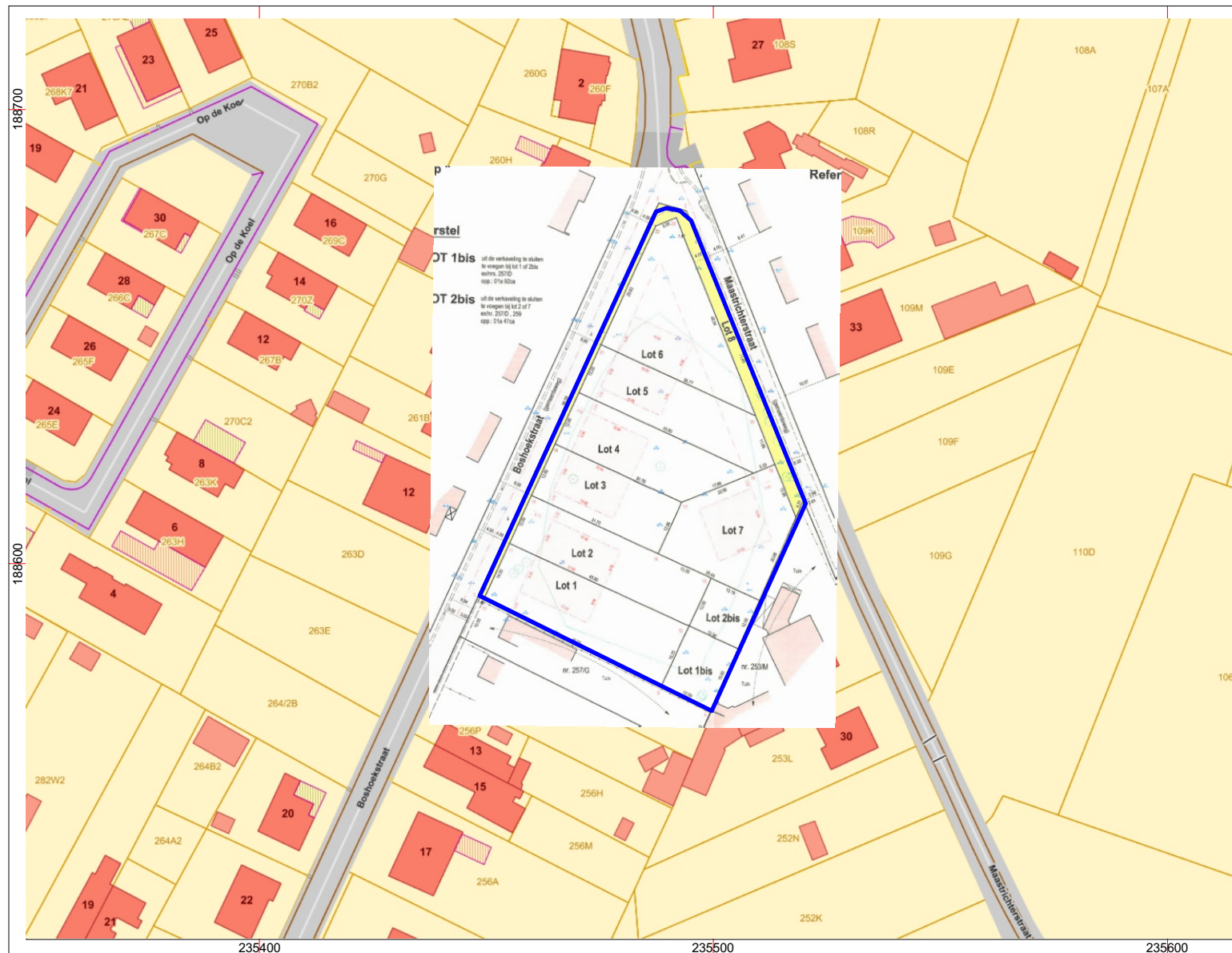
Project: As, Boshoekestraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 03: Topografische kaart - Bron: ngi topoviewer
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

As 1ste afdeling

" Op Den Langen Kamp "

Sectie B

nrs. 259 , 258/C , 257/D

Verkavelingsplan Voorstel

- LOT 1** half-open bebouwing
ex/nrs. 258/C , 257/D
opp.: 06a 58ca
- LOT 2** half-open bebouwing
ex/nrs. 258/C , 257/D , 259
opp.: 05a 40ca
- LOT 3** half-open bebouwing
ex/nrs. 259
opp.: 04a 08ca
- LOT 4** half-open bebouwing
ex/nrs. 259
opp.: 04a 85ca
- LOT 5** half-open bebouwing
ex/nrs. 259
opp.: 05a 27ca
- LOT 6** half-open bebouwing
ex/nrs. 259
opp.: 06a 96ca
- LOT 7** open bebouwing
ex/nrs. 259
opp.: 05a 74ca
- LOT 8** Gratis grondafstand
ex/nrs. 259 , 257/D , 258/C
opp.: 03a 69ca

LOT 1bis uit de verkaveling te sluiten
te voegen bij lot 1 of 2bis
ex/nrs. 257/D
opp.: 01a 92ca

LOT 2bis uit de verkaveling te sluiten
te voegen bij lot 2 of 7
ex/nr. 257/D , 259
opp.: 01a 47ca

Referentienummer :

Coördinatenlijst

Nr	X	Y	Opmerking
1	235448.340	180502.829	niet gematerialiseerd
2	235448.085	180502.820	niet gematerialiseerd
3	235448.212	180501.182	niet gematerialiseerd
4	235450.137	180511.843	niet gematerialiseerd
5	235448.493	180511.910	niet gematerialiseerd
6	235450.421	180502.003	niet gematerialiseerd
7	235450.736	180511.884	niet gematerialiseerd
8	235448.648	180507.528	niet gematerialiseerd
9	235448.278	180517.524	niet gematerialiseerd
10	235447.809	180503.230	niet gematerialiseerd
11	235453.360	180505.038	niet gematerialiseerd
12	235444.431	180506.872	niet gematerialiseerd
13	235450.275	180507.851	niet gematerialiseerd
14	235447.105	180503.722	niet gematerialiseerd
15	235450.104	180516.047	niet gematerialiseerd
16	235450.285	180517.765	niet gematerialiseerd
17	235452.284	180514.087	niet gematerialiseerd
18	235450.850	180521.867	niet gematerialiseerd
19	235453.433	180523.829	niet gematerialiseerd
20	235450.805	180534.878	niet gematerialiseerd
21	235472.536	180530.577	niet gematerialiseerd
22	235455.391	180537.634	niet gematerialiseerd
23	235448.085	180507.581	niet gematerialiseerd

Geraadpleegde stukken:

- Atlas der buurtwegen
- Kadastrale plannen en leggers
- Kadastrale schetsen: 1953/12 , 1986/25 , 1975/16 , 1985/19
- Rooiplan van de Maastrichterstraat en Boshoeckstraat

Motivering grensbepaling

- Lijn 12 , niet gematerialiseerd , rooiplan van de Boshoeckstraat , conform de plaatselijke toestand en de atlas de buurtwegen.
- Lijn 23 , 34 , niet gematerialiseerd , rooiplan van de Maastrichterstraat , conform de plaatselijke toestand en de atlas de buurtwegen.
- Lijn 45678 , gematerialiseerd , afsluiting tegen de grens , conform de plaatselijke toestand en de kadastrale meetschetsen.
- Lijn 89101 , niet gematerialiseerd , grens , conform de plaatselijke toestand en de kadastrale meetschetsen.
- Alle andere lijnen , niet gematerialiseerd , nieuwe grenzen.

LEGENDE

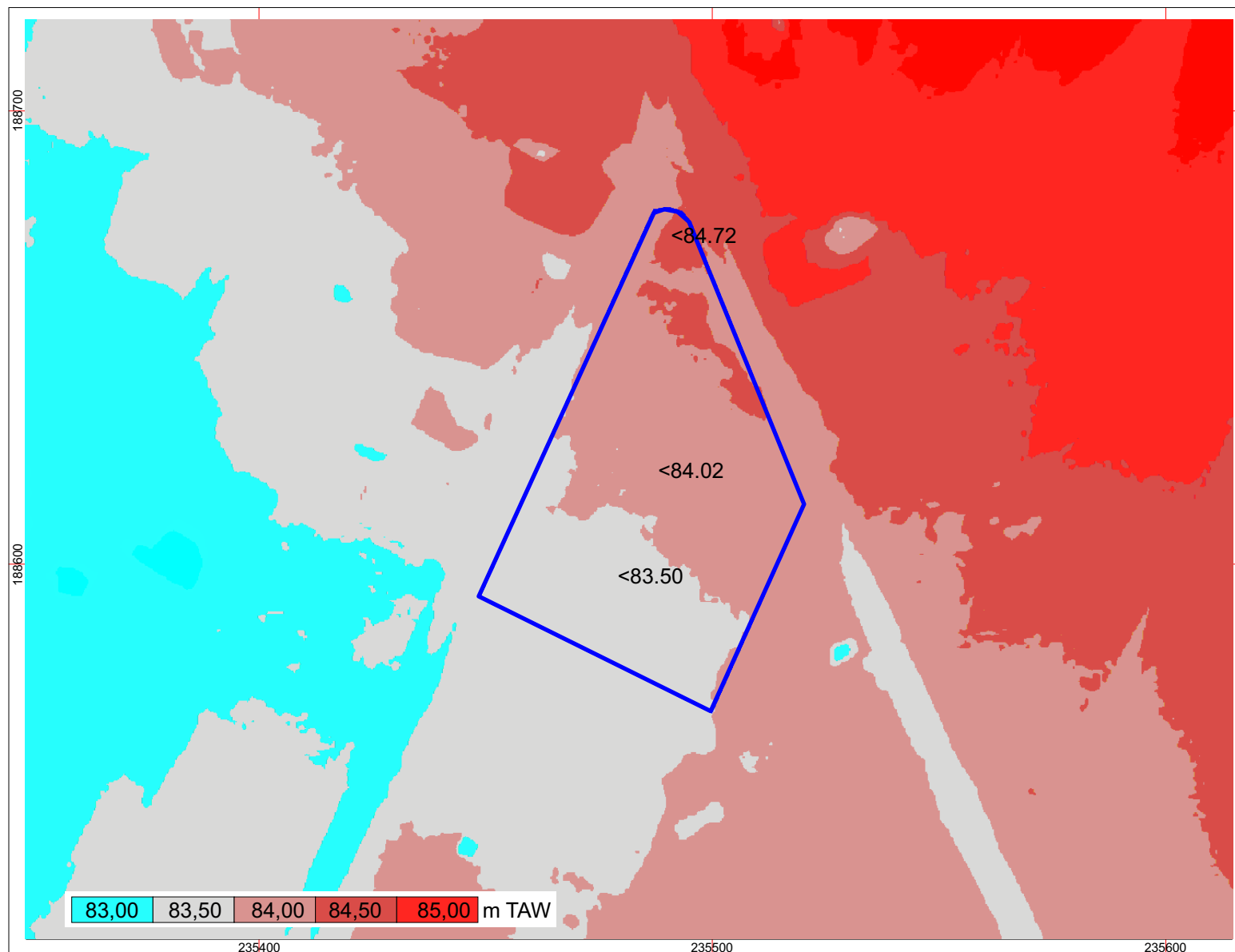
- Haag
- Talud , gracht , waterloop
- draadafsluiting
- afsluiting betonplaten en palen
- muur
- grenslijn met puntnummers
- bestaande paalsteen
- nieuwe paalsteen
- asfaltverharding
- bestaande gebouwen
- elektriciteitspaal / verlichtingspaal
- inspectieput , rond
- hydrant
- Kabeltelevisie
- straatkolk
- hoogtepunt
- loofboom

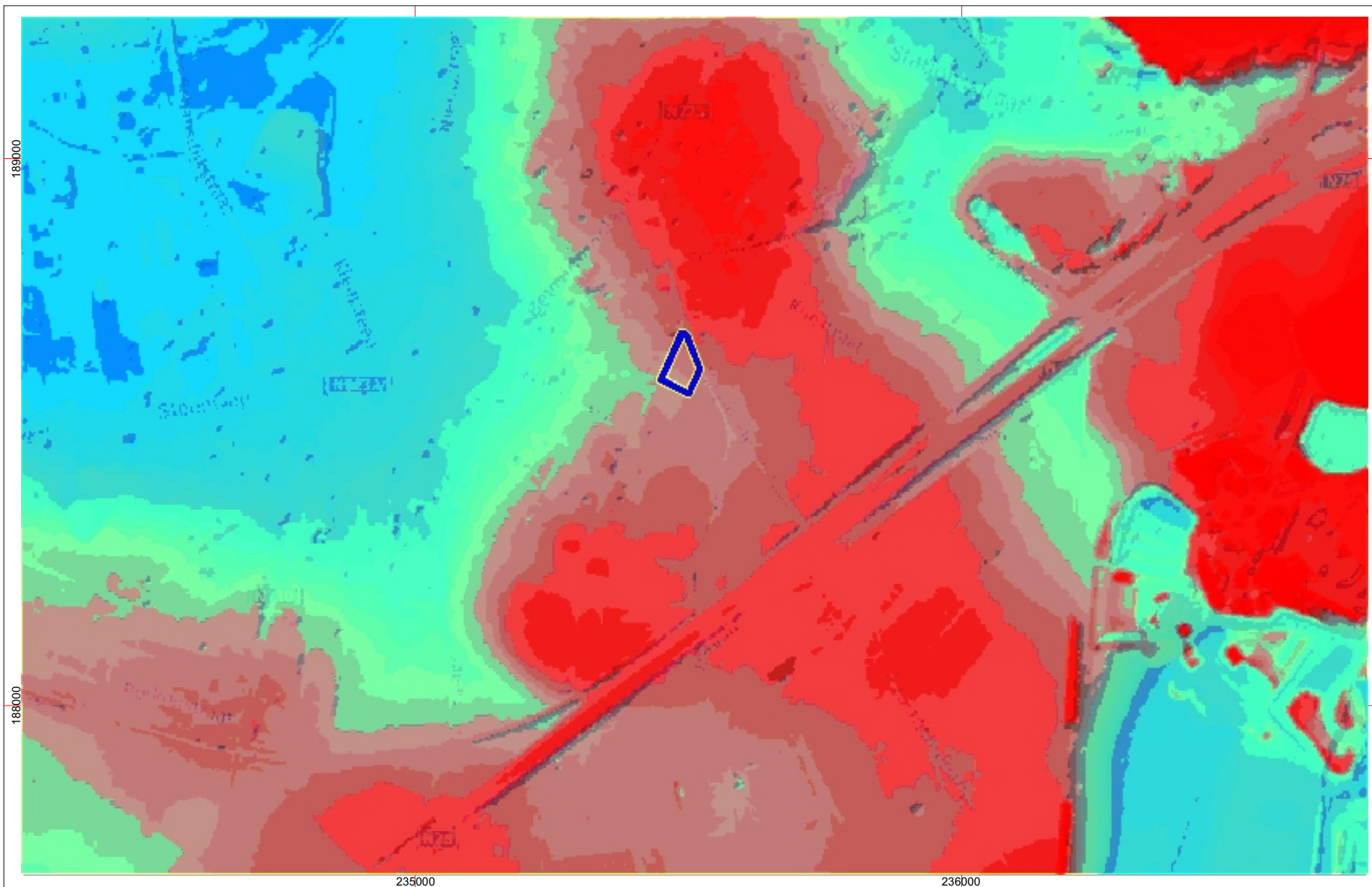

Landmeters - en vastgoedexperten B.V.B.A.
Stationswal 28 3960 Bree
GSM.: 0475 / 627 595
Echt verklaard te Bree op 15/04/2019
Aangepast op

De Landmeter - Expert

Project: As, Boshoeckstraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
Bijlage 05: Verkavelingsplan zoals aangereikt - Bron: Landmeters experts
Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

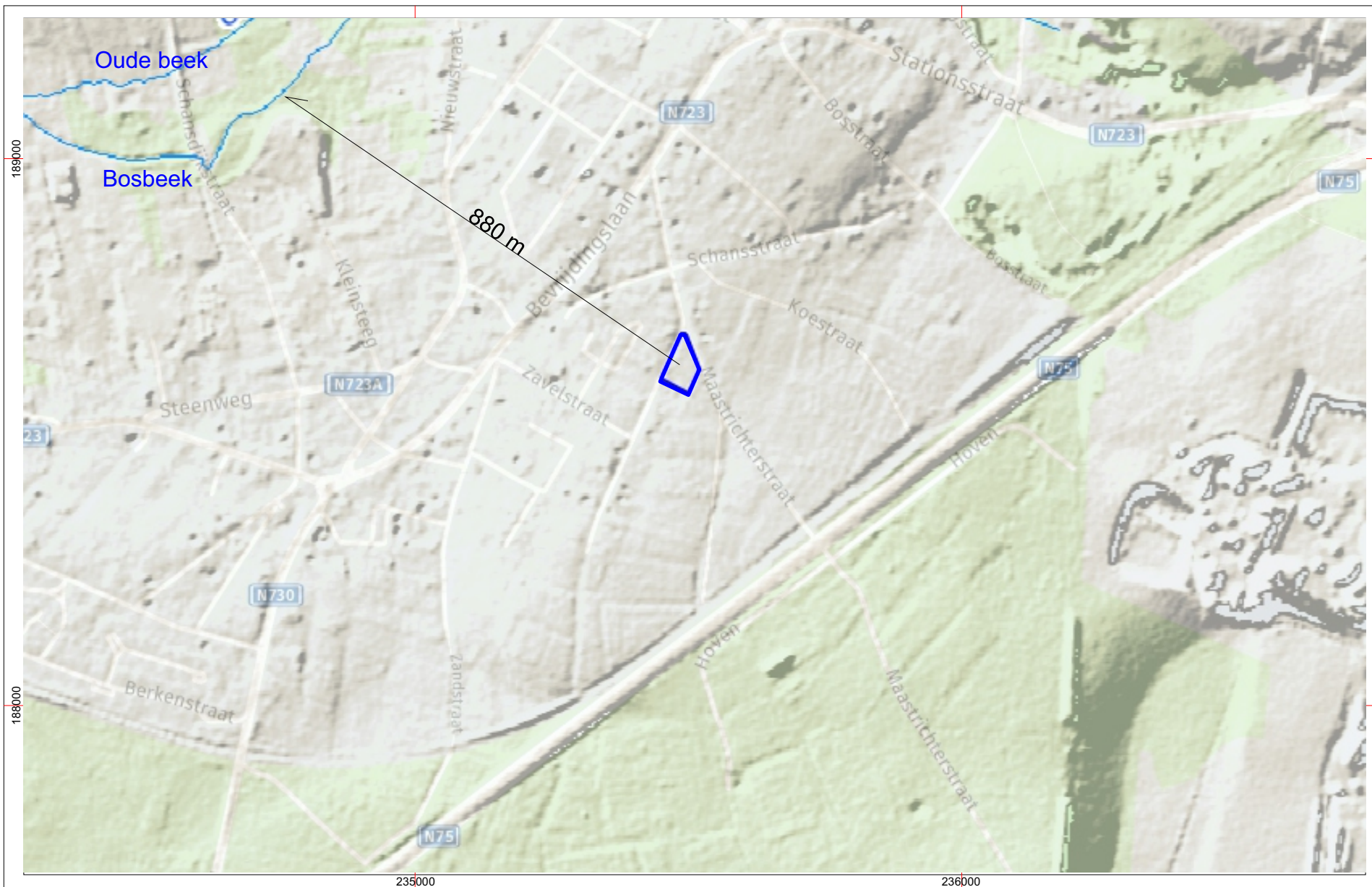

Project: As, Boshoekstraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 07: Digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

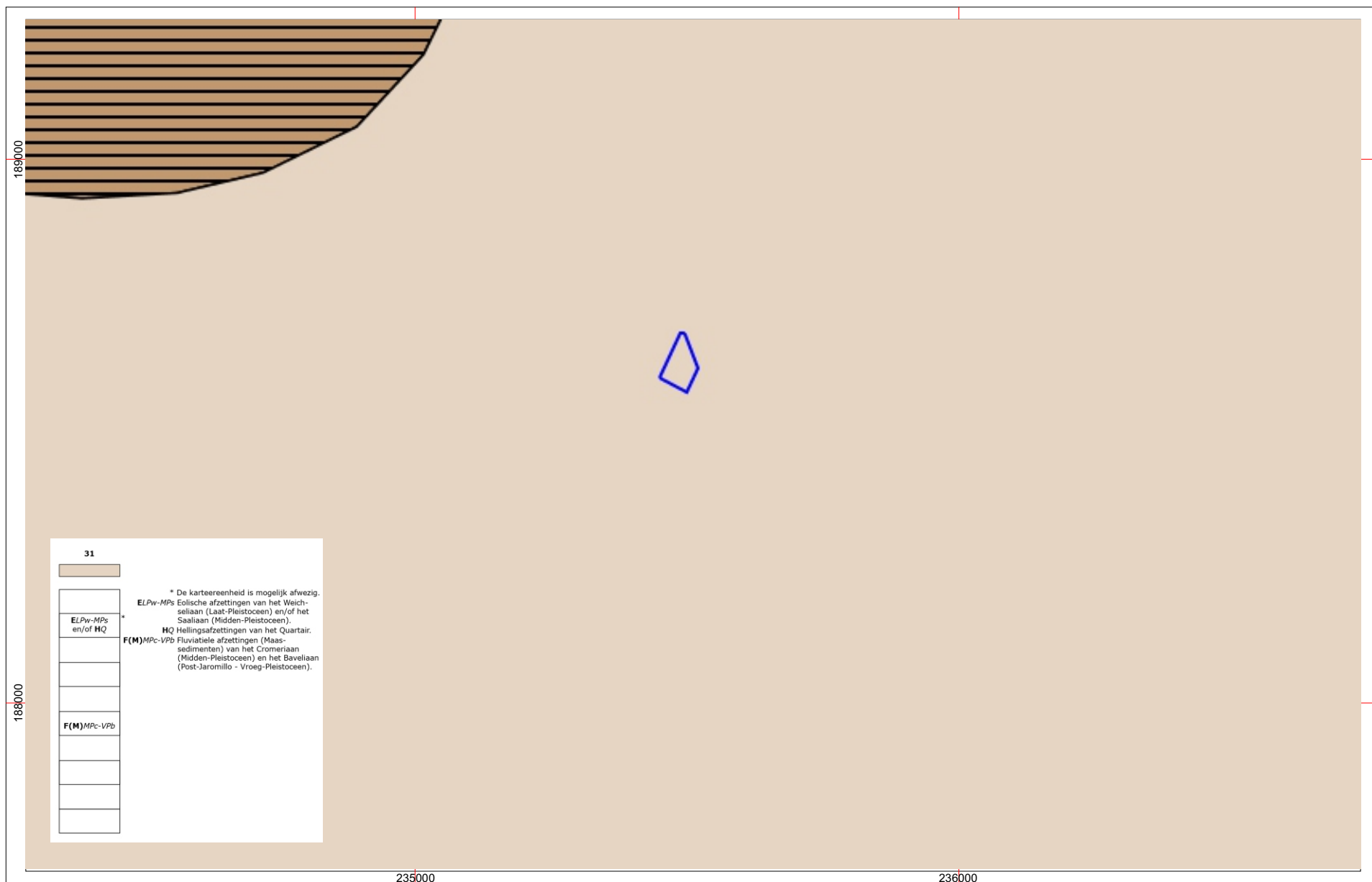
Project: As, Boshoekestraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 08: Hydrografische situering - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

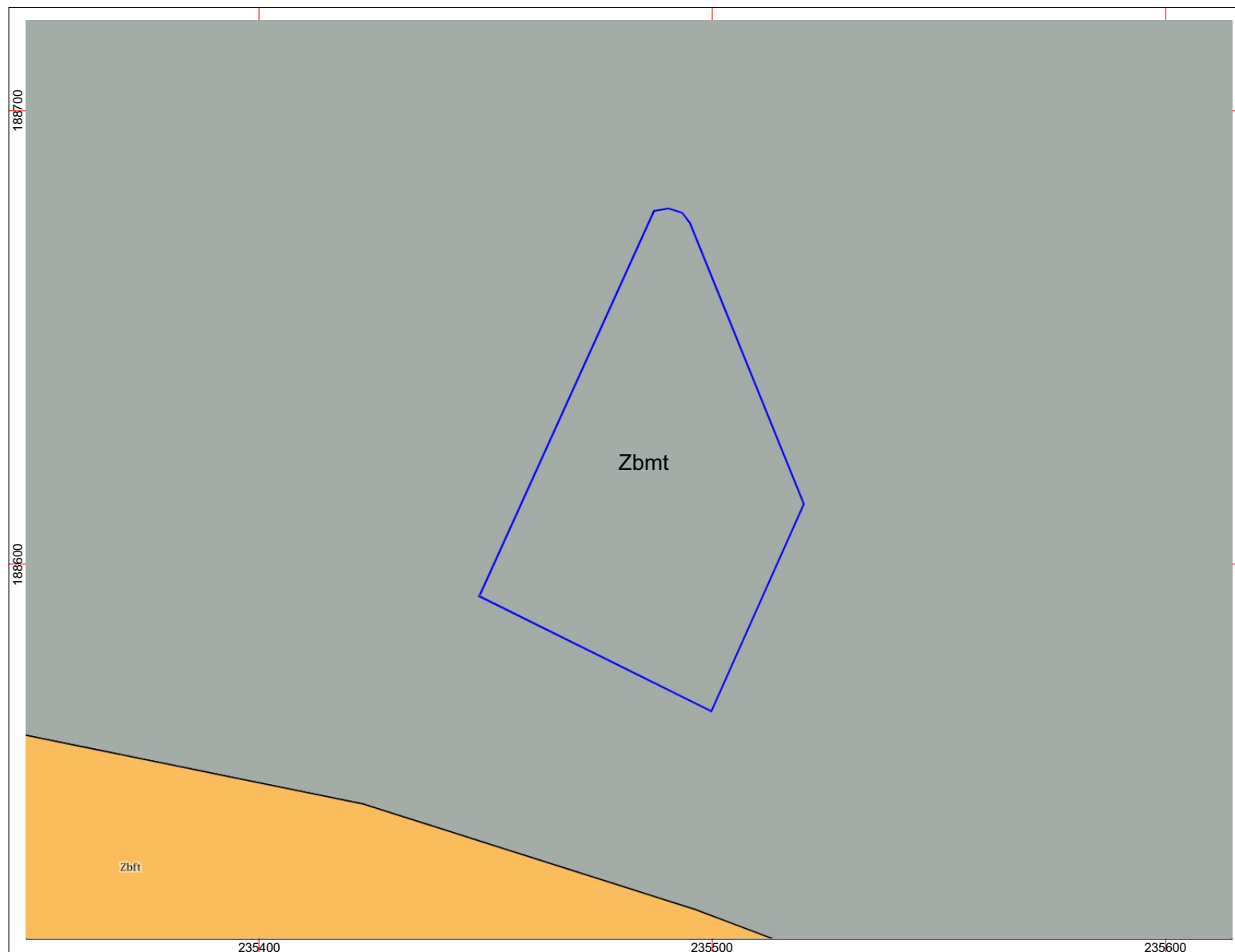

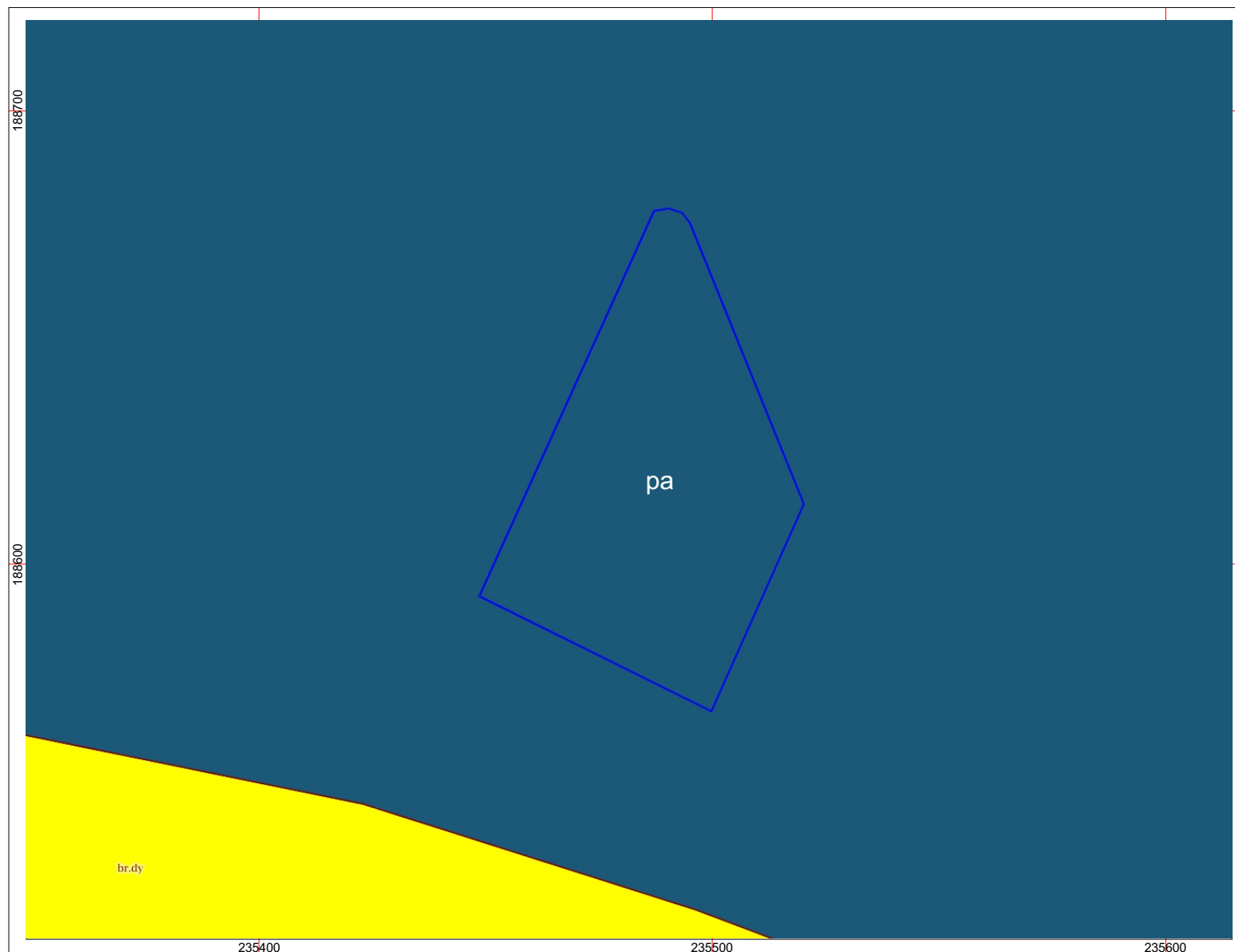
Project: As, Boshoekestraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 10: Quartairgeologische situering - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

Project: As, Boshoeckstraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 14: Ferrariskaart (1771 - 1776) - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

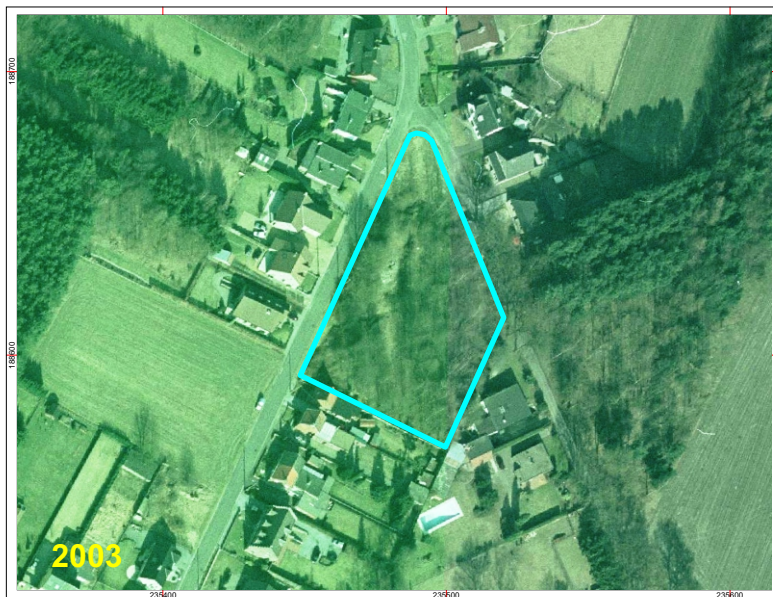

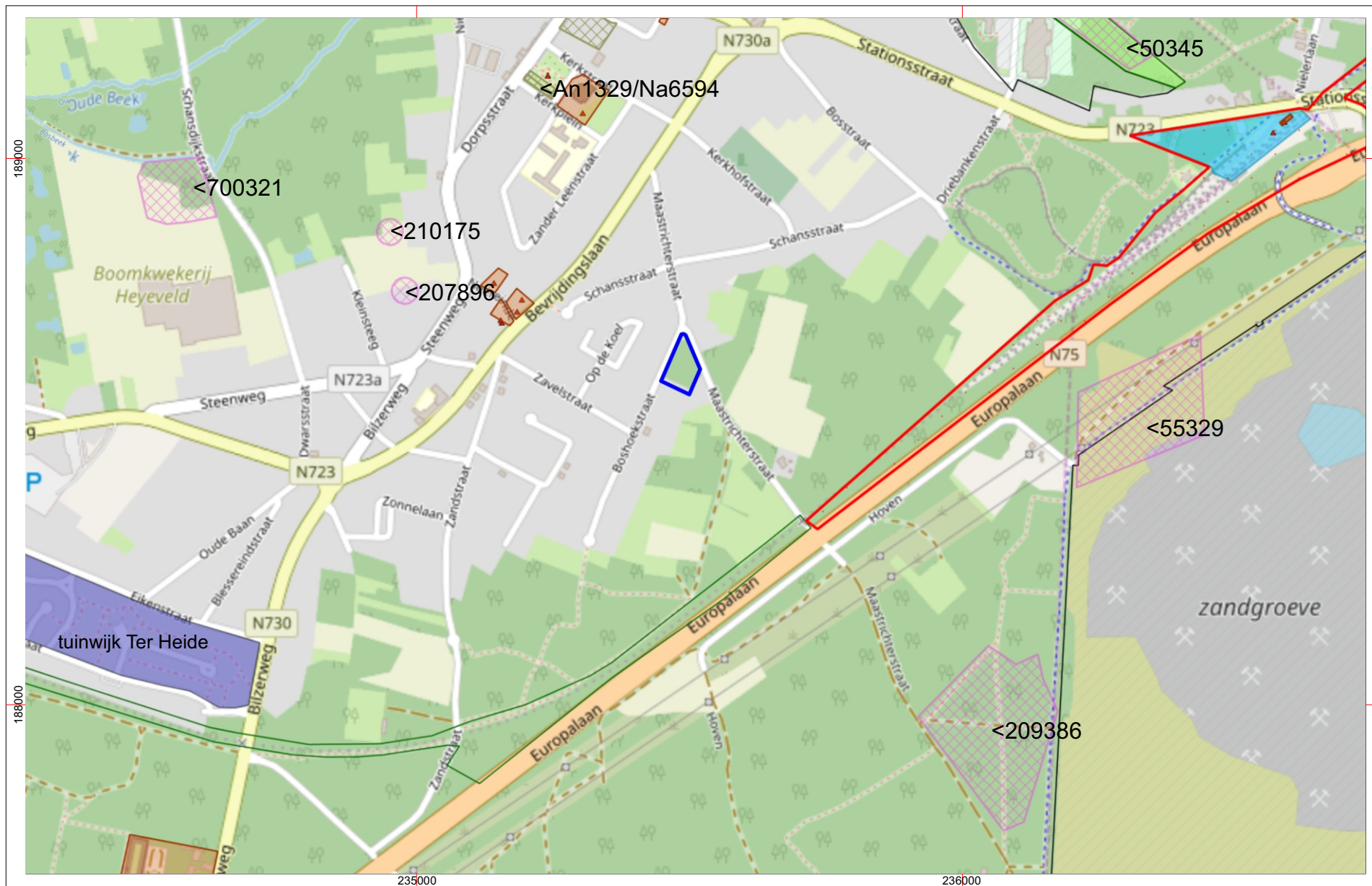
Project: As, Boshoeckstraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 16: Vandermaelenkaart (1854) - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

Project: As, Boshoekestraat - Maastrichtersteenweg - Projectcode: 2019E134
 Bijlage 18: Archeologische situering - Bron: cai.onroerendergoed.be
 Datum aanmaak plan: 15/05/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

